

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11Co/68/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118356391
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Deáková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6118356391.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Renáty Deákovovej a sudcov JUDr. Danice Kočičkovej a JUDr. Jozefa Zlochu ako členov senátu, v spore žalobcu: SAFETRONICS a.s., so sídlom Zvolenská cesta 14, 974 05 Banská Bystrica, IČO: 36 029 203, proti žalovanému: Mesto Banská Bystrica, so sídlom Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 00 313 271, o určenie, že vecné bremeno nevzniklo, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica, č.k. 63Cb/135/2018-371 zo dňa 23.02.2023, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I., II. **p o t v r d z u j e .**

II. Žalobca **m á n á r o k** na náhradu trov tohto odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100%, ktoré mu je žalovaný povinný zaplatiť v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o ich výške.

o d ô v o d n e n i e :

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom (v poradí druhým) okresný súd určil, že vecné bremeno na pozemkoch žalobcu v obci Banská Bystrica, katastrálne územie A., vedené v katastri nehnuteľností na Okresnom úrade Banská Bystrica na LV č. XXXX, a to parcela C-KN XXXX/XX - zastavaná plocha a nádvoria o výmere 1087 m² a parcela C-KN XXXX/XX - zastavaná plocha a nádvoria o výmere 2052 m² v prospech žalovaného – Mesta Banská Bystrica, Československej armády 26, Banská Bystrica, IČO: 00 313 271 v zmysle §4 zákona č. 66/2009 Z.z., č. z. 4280/2015, 711/2016, nevzniklo (prvý výrok), priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovanému vo výške 100% (druhý výrok) a konanie o zapísaní vecného bremena v prospech žalovaného v katastri nehnuteľností neoprávnene zastavil (tretí výrok).

1.1 Z jeho dôvodov vyplýva, že žalobca sa žalobou doručenou okresnému súdu dňa 26.10.2018 domáhal určenia, že na pozemkoch, ktorých je vlastníkom, zapísaných na LV č. XXXX ako parcela C-KN č. XXXX/XX, zastavané plochy a nádvoria o výmere 1087 m² a parcely C-KN č. XXXX/XX, zastavané plochy a nádvoria o výmere 2052 m² nevzniklo v prospech žalovaného vecné bremeno podľa §4 zákona č. 66/2009 Z.z., zapísané v katastri nehnuteľností pod číslom záznamu 4280/2015 na základe žiadosti žalovaného o vykonanie záznamu o vzniku vecného bremena zo dňa 22.09.2015. Na predmetných pozemkoch žalobcu sa nachádzajú stavby - miestne komunikácie vo vlastníctve žalovaného a v jeho správe, ktoré žalovaný mal nadobudnúť do svojho vlastníctva na základe zákona č. 138/1991 Z.z. o majetku obcí. Podľa názoru žalobcu, žalovaný nijakým spôsobom nepreukázal, že je vlastníkom stavieb - miestnych komunikácií, pretože predkladal len mapky zo svojej evidencie a odvolával sa len na Zákon o majetku obcí. Žalovaný bol povinný predložiť písomný protokol o odovzdaní majetku zo štátu obci a zápis tohto prechodu mali vykonať príslušné strediská geodézie. Žalovaný nepreukázal svoje vlastnícke právo ku stavbám, a preto nemohlo vzniknúť v jeho prospech ani vecné bremeno k nehnuteľnostiam.

1.2 Naliehavý právny záujem na podanej žalobe žalobca preukazoval tým, že predmetné vecné bremeno obmedzuje výkon jeho vlastníckych práv ku pozemkom, ku ktorým je viazané. Mal za to, že žalovaný eviduje predmetné miestne komunikácie vo svojom majetku, t.j. vo svojom vlastníctve neoprávnené, eviduje ich mimo Zákona o majetku obcí. Poukázal na to, že mal záujemcu o kúpu pozemku na parcele č. XXXX/XX o výmere 1087 m², a to Slovenskú poštu a.s., ktorá upustila od zámeru odkúpiť tento pozemok práve z dôvodu, že na pozemku eviduje miestnu komunikáciu mesto, táto je všeobecne prístupná, a preto nemá záujem ju odkupovať, keďže je zaťažená vecným bremenom. V situačnej mapke areálu na Zvolenskej ceste sú zobrazené predmetné parcely ako prístupové cesty do areálu, kde má žalobca sídlo, ale je tam tiež zobrazená parcela č. XXXX/X, ktorá je tiež prístupovou cestou do areálu z druhej strany od Sládkovičovej ulice a žalovaný na ňom miestnu komunikáciu neeviduje.

1.3 Žalovaný so žalobou nesúhlasil s odkazom na ustanovenia §132 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej v texte aj len „OZ“), §2 ods. 1,2, §3d ods. 1 písm. c), §4b ods. 1,2 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, §3d ods. 3 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (Cestný zákon), §1 ods. 1, §4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky (ďalej v texte aj len „zákon č. 66/2009 Z.z.“) s tým, že žalovaný je vlastníkom a správcom stavieb, ktoré vlastníctvo k miestnym komunikáciám nadobudol dňom 01.05.1991 prechodom vlastníckeho práva z majetku Slovenskej republiky do majetku obce priamo zo zákona; na nadobudnutie vlastníckeho práva žalovaného sa nevzťahuje žiadna zákonná podmienka, ukladajúca odovzdávajúcemu štátu a nadobúdateľovi uskutočnenie akéhokoľvek právneho úkonu, majúceho z hľadiska nadobudnutia vlastníckeho práva v prospech žalovaného konštitutívne účinky. Hoci §14 zákona uvádza, že z predmetného zákonného ustanovenia vyplýva povinnosť odovzdávajúcim a nadobúdajúcim právnickým osobám povinnosť spísať písomné protokoly o prechode vlastníctva, zákon s ich prípadnou absenciou nespája nezákonnosť nadobudnutia majetku obcou v intenciách ustanovenia §2 tohto zákona. Dňom 01.07.2009 podľa §1 ods. 1 a §4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., účinného od 01.07.2009, vzniklo ex lege vo verejnom záujme k pozemkom vo vlastníctve žalobcu, nachádzajúcich sa pod miestnymi komunikáciami v prospech žalovaného, ako vlastníka miestnych komunikácií právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemkov pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby. Miestne komunikácie sú užívané v režime verejných komunikácií a vzťahuje sa na ne právo všeobecného užívania, teda právo užívania patrí nielen žalobcovi, ale aj širokej verejnosti a táto skutočnosť je žalobcovi známa, čo potvrdzuje aj obsah žaloby. Okresný úrad Banská Bystrica, odbor katastrálny podľa §4 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv (ďalej v texte aj len „z.č. 162/1995 Z.z.“) zapísal zákonné vecné bremeno na pozemkoch vo vlastníctve žalobcu v prospech žalovaného záznamom, ktorý je úkonom katastra nehnuteľností plniaci len evidenčné funkcie, nemajúci vplyv na vznik, zmenu, ani zánik práv k nehnuteľnostiam. Táto forma zápisu práv k nehnuteľnostiam len deklaruje už existujúci stav a nie konštituuje nový právny stav.

1.4 Okresný súd o žalobe rozhodol prvýkrát rozsudkom č.k. 63Cb/135/2018-69 zo dňa 02.05.2019, žalobu zamietol a priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi vo výške 100%. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č.k. 11Co/156/2019-114 zo dňa 20.08.2020 rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Krajský súd vytkol okresnému súdu, že nesprávne zamietol žalobu posudzovanú podľa §137 písm. c) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej v texte aj len „C.s.p.“) a §137d C.s.p. a vyhodnotil, že nejde o žalobu podľa §137 písm. d) C.s.p., pretože nejde o určenie právnej skutočnosti (existencia platnosť či neplatnosť zmlúv) a nevidel naliehavý právny záujem ani podľa §137 písm. c) C.s.p., čo nedostatočne zreteľne vysvetlil, a najmä s odkazom, na ktoré zákonné ustanovenie naliehavý právny záujem nevidel a v tomto smere rozhodnutie okresného súdu bolo nepreskúmateľné. Krajský súd dal do pozornosti okresnému súdu, že zo žaloby a jej petitu sa javí, že naliehavý právny záujem v zmysle §137 písm. c) C.s.p. je daný vzhľadom na skutočnosť, že v prospech žalovaného je zapísané vecné bremeno, ktoré svedčí len vlastníčkovi hnutelnej veci, resp. nehnuteľnosti, ku ktorej je vecné bremeno viazané, t.j. ku stavbe (ceste). Preto inštruoval okresný súd, aby vykonal dokazovanie podľa návrhov strán a vyporiadal sa aj odvolacími námietkami žalobcu a opätovne vo veci rozhodol, a to aj o všetkých trovách konania, tzn. o trovách konania pred okresným a pred krajským súdom.

1.5 Po vrátení veci okresnému súdu tento vykonal vo veci ďalšie dokazovanie.

1.5.1 Na výzvu okresného súdu žalovaný zdôraznil, že podľa §14 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí protokoly majú len deklaratórny charakter a neboli podmienkou vzniku vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam k líniovým stavbám. Zopakoval tvrdenie, že nadobudol vlastnícke právo k miestnym komunikáciám zo zákona podľa §2 zákona č. 138/1991 Zb. a na vznik vlastníctva nebol potrebný prevod

uskutočnený zmluvou, resp. protokolom. Odkázal opätovne na § 4b ods. 1 zákona č. 135/1961 Zb. s tým, že miestnymi komunikáciami sú všeobecne prístupné a užívané ulice, parkoviská vo vlastníctve obcí a verejné priestranstvá, ktoré slúžia miestnej doprave a sú zaradené do siete miestnych komunikácií. Potom na správu pozemných komunikácií sú príslušné, ak ide o miestne komunikácie, miestne národné výbory, prípadne organizácie nimi na tento účel zriadené (§3b ods. 1 písm. c) zákona č. 138/1991 Zb., účinného od 01.05.1991. Podľa §4 ods. 3 písm. f) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, obec spravuje svoje vnútorné veci, najmä zabezpečuje výstavbu a údržbu a vykonáva správu miestnych komunikácií, verejných priestranstiev obecného cintorína, kultúrnych, športových a ďalších obecných zariadení, kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a pamätihodností obce. Na obce prešla pôsobnosť, ktorá ku dňu účinnosti zákona č. 369/1990 Zb. patrila podľa osobitných predpisov miestnym a mestským národným výborom, ak ich osobitný zákon nezveruje orgánom štátu.

1.5.2 Žalovaný mal za to, že ide o žalobu podľa §137 písm. d) C.s.p. a je dôvodné jej zamietnutie, keďže v hmotno-právnom predpise, t.j. v zákone č. 66/2009 Z.z. nie je zakotvené oprávnenie žalobcu podať určovaciu žalobu. Nejde o žalobu podľa §137c písm. c) C.s.p. a naliehavý právny záujem žalobcu nie je daný, pretože vyhovením žalobe by sa postavenie žalobcu podľa ustanovení hmotno-právnych predpisov nezmenilo. Existujúci právny stav nehnuteľností žalobcu je viazaný na existenciu inžinierskej stavby, miestnej komunikácie na pozemkoch žalobcu a táto by ako objekt právne zanikla len vydaním rozhodnutia špeciálneho cestného orgánu o jej vyradení zo siete podľa §5 ods. 2 vyhlášky č. 84/1935 Zb. Potom listinný dôkaz predložený žalobcom o naliehavom právnom záujme na tomto určení, v ktorom záujemca o kúpu pozemku poukázal na existujúce vecné bremeno, by v prípade jeho kúpy musel rovnako rešpektovať skutočnosť, že na tejto parcele sa nachádza inžinierska stavba vo vlastníctve žalovaného. Zmarený predaj nehnuteľností nemôže preukazovať naliehavý právny záujem žalobcu na tomto určení. Žalobca spochybňuje vykonanie zápisu vecného bremena príslušným štátnym orgánom a požaduje aj od všeobecného súdu, aby vykonal dokazovanie k splneniu podmienok jeho zápisu.

1.5.3 Uvedená žaloba nespĺňa náležitosti podľa §132 C.s.p. a z obsahu žaloby vyplýva, že súd nemá právomoc vo veci konať, keďže všeobecný súd nie je oprávnený vykonať nápravu úkonu štátneho orgánu podľa zákona č. 162/1995 Z.z. Všeobecnému súdu neprináleží vykonávať dokazovanie v zmysle preukázania, či boli dané predpoklady na vykonanie záznamu, ktorým bolo evidované vecné bremeno na vyššie uvedených parcelách. Ak preto žalobca tvrdí, že stavby, resp. miestne komunikácie na jeho parcelách nie sú vo vlastníctve žalovaného, dôkazné bremeno na preukázanie týchto tvrdení zaťažuje žalobcu. Navrhol žalobu zamietnuť.

1.5.4 Žalovaný tvrdil, že z kúpnej zmluvy nevyplýva, že by žalobca nadobudol stavby - komunikácie do svojho vlastníctva, ako to vyplýva to z čl. 3 kúpnej zmluvy zo dňa 08.10.2008. Potom subjekt B. C. D. E., IČO: 360 292 03 ako kupujúci nadobudol od správcu konkurznej podstaty úpadcu ZVT a.s. v konkurze, Banská Bystrica kúpnu zmluvou výlučne nehnuteľnosti tam uvedené, medzi ktorými nie sú uvedené komunikácie ako predmet kúpy. Žalovaný poukázal na ustanovenie §120 ods. 2 OZ, podľa ktorého stavby nie sú súčasťou pozemku a potom o nadobudnutí nehnuteľností uvedených v kúpnej zmluve, nedošlo zároveň k nadobudnutiu nehnuteľnosti - stavby, ktorá sa na predmetnom pozemku nachádza. Parcela č. C-KN XXXX/XX, katastrálne územie A. je v zmysle geometrického plánu č. 1192 430-35/97, úradne overeným dňa 26.05.1997, mimo areálu bývalého podniku ZVT a.s., a preto nespĺňala definíciu neverejnej účelovej cesty podľa vyhlášky č. 35/1984 Zb. Aj ohľadne parcely C-KN č. XXXX/XX, katastrálne územie A. nemožno tvrdiť, že sa nachádzala v uzatvorenom areáli podniku a že predmetom prevodu podľa kúpnej zmluvy bola aj inžinierska stavba. Uvedená časť miestnej komunikácie na parcele C-KN č. XXXX/XX spája časť miestnej komunikácie na parcele C-KN č. XXXX/XX s ďalšími nehnuteľnosťami, ktoré sú vo vlastníctve ďalších právnických osôb, ako napr. VR Bank Niederbyaern-Obepfalz eG na súpisnom č. 6014, ako aj nehnuteľnosť súpisné č. XXXX, ktorá je vo vlastníctve Leteckých opravovní Trenčín a.s. Podľa §22 ods. 1 vyhlášky č. 35/1984 Zb. účelovými komunikáciami sú najmä poľné a lesné cesty, príchodové cesty k závodom, staveniskám, lomom baniam, pieskovniam a k iným objektom a cesty v uzavretých priestoroch a objektoch. Účelové komunikácie v uzavretých priestoroch a objektoch sú neverejné; iné účelové komunikácie môže v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi vyhlásiť za neverejnú Miestny národný výbor na návrh vlastníka, správcu alebo užívateľa dotknutej komunikácie. Podľa ustanovenia §3d ods. 3 zákona č. 135/1961 Zb. v znení účinnom do 31.12.2008, boli účelové komunikácie vo vlastníctve štátu alebo iných právnických osôb alebo fyzických osôb.

1.5.5 Žalovaný predložil zjednodušený pasport miestnych komunikácií Mesta Banská Bystrica z roku 1996 ako evidencie miestnych komunikácií podľa §3d ods. 8 zákona č. 135/1961 Zb., z ktorých vyplýva, že na parcelách C-KN č. XXXX/XX a C-KN č. XXXX/XX, obidve v katastrálnom území A. sa nachádzajú miestne komunikácie.

1.5.6 Podľa žalovaného na rozhodovanie o nároku, že vecné bremeno bolo zapísané v katastri nehnuteľnosti neoprávnené, nemá všeobecný súd podľa §3 a §4 C.s.p. právomoc, kompetencia rozhodovať o tomto petite patrí okresnému úradu v konaní o oprave chyby podľa §59 ods. 1 zákona č. 162/1965 Zb. (okresný súd mal zrejme na mysli zákon č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv – pozn. odvolacieho súdu). Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 7Cdo/195/2020 zo dňa 29.04.2021, v ktorom najvyšší súd otázky užívania pozemných komunikácií vyhodnotil tak, že nemôžu byť prejednávané a rozhodované súdmi v občianskom súdnom konaní, ale príslušnými správnyimi orgánmi. Nie je teda daná právomoc súdu konať a rozhodovať v danej veci, keďže súdy neprejednávajú a nerozhodujú právne veci vyplývajúce z verejnoprávnych vzťahov, s výnimkou prípadov, ak zákon výslovne zveruje takéto právne veci do právomoci civilného súdu. Absencia civilnej právomoci má vždy za následok zastavenie konania a podstúpenie veci na prejednanie a rozhodnutie tomu orgánu, do ktorého právomoci daná vec patrí. Žalovaný v tomto štádiu navrhol konanie v danej veci zastaviť.

1.5.7 Keďže žalovaný predmetné komunikácie eviduje ako miestne komunikácie a nie účelové, nemôže rozhodnúť súd o určení, že vecné bremeno nevzniklo, pretože vzniklo zo zákona, pričom podľa petitu žaloby predmetom konania nie je ani určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti - stavbe. Zdôraznil, že proces vyradenia miestnej komunikácie zo siete ciest je v kompetencii cestného správneho orgánu, a preto navrhol žalobu zamietnuť.

1.5.8 Doplnil tiež, že tvrdené skutočnosti vyplývajú z LV č. XXXX pre katastrálne územie A., časť C - tarchy k parcela C-KN č. XXXX/XX E. XXXX/XX, kde je zaznamenané vecné bremeno v prospech žalovaného. Na uvedených parcelách vo vlastníctve žalobcu sa nachádzajú miestne cesty, ktoré sú evidované v zjednodušenom paspore miestnych komunikácií Mesta Banská Bystrica pod číslom 2.134 a pod číslom 2.135, ktoré žalovaný vedie podľa §3d ods. 9 zákona č. 135/1961 Zb. Správa miestnych ciest bola podľa právnej úpravy, účinnej v čase do 30.06.1996, zverená Miestnym národným výborom a žalobca nepreukázal, že predmetné cesty neprešli ku dňu 01.05.1991 na obec, t.j. na žalovaného. Zotrvál na tvrdení, že žalobca kúpnu zmluvou zo dňa 08.10.2008 nadobudol od predávajúceho len stavby TRAFU a VZORKOVŇU. Žalobca nemá podľa §137 písm. c) C.s.p. naliehavý právny záujem na určení, že vecné bremeno nevzniklo. Žalobca sa môže domáhať svojho práva prostredníctvom iných prostriedkov ochrany práva s odkazom na postup podľa §59 zákona č. 162/1995 Z.z. a postup podľa §6 ods. 3 vyhlášky č. 35/1984 Zb., ktorou sa vykonáva Zákon o pozemných komunikáciách. Podstatnou skutočnosťou je existencia líniovej stavby na pozemku žalobcu, nie zákonné vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z.z.

1.5.9 Žalovaný mal za to, že dôkazné bremeno v prejednávanej veci zaťažuje žalobcu. Súčasne poukázal na to, že ku dňu účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z., t.j. k 01.07.2009 predmetné líniové stavby - miestne cesty - neslúžili žalovanému na podnikateľský účel.

1.6 Na druhej strane žalobca s poukazom na ustanovenie §151n a nasl. Občianskeho zákonníka tvrdil, že uvedená cesta je vo vlastníctve mesta a vedená je ako miestna komunikácia, je teda všeobecne prístupná, a preto jeho záujemca o kúpu uvedený pozemok nekúpil. Protokol o odovzdaní a nadobudnutí stavby žalovaným ale neexistuje a len tento by mal preukazný charakter voči tretím osobám aj voči katastru nehnuteľností a odstránil by akékoľvek pochybnosti pri výklade zákona, či nejaký majetok prešiel alebo neprešiel do majetku obcí. Ak uvedený protokol neexistuje, uvedený majetok nepodliehal predmetnému Zákonu o majetku obcí; predmetné cesty nepodliehali podľa zákona prechodu na žalovaného, pretože obidve cesty boli a sú prístupovou komunikáciou do areálu na Zvolenskej ceste 14 v Banskej Bystrici, kde má v súčasnosti sídlo aj žalobca. Uvedené komunikácie od samotného začiatku nespĺňali podmienky pre miestnu komunikáciu, keďže to boli prístupové cesty, neboli určené pre verejnú dopravu a ani nie sú súčasťou trás miestnej hromadnej dopravy, sú to slepé cesty. Jedna je na parcele č. XXXX/XX a vyúsťuje priamo do areálu po jeho spodnú vrátnicu a nadväzuje na vnútroareálovú komunikáciu na parcele č. XXXX/XX a druhá na parcele č. XXXX/XX pokračuje len ku areálu Leteckých opravovní a tam potom končí. Rovnako prístupová cesta do areálu po jeho hornú vrátnicu je i z druhej strany od Sládkovičovej ulice na parcele č. XXXX/X, ktorá plní tú istú funkciu ako uvedené spodné cesty a nie je vedená mestom ako miestna komunikácia. To preukazuje, že nie všetky komunikácie v meste podliehali prechodu do majetku obcí podľa uvedeného zákona. Žalovaný nijakým spôsobom nepreukázal, že uvedené cesty má vo svojom vlastníctve, zaradil ich medzi miestne komunikácie bez právneho dôvodu, a preto na pozemkoch žalobcu nemohlo vzniknúť predmetné vecné bremeno v prospech žalovaného.

1.6.1 Žalobca tiež poukázal na to, že pred účinnosťou zákona č. 138/1991 Z.z. boli predmetné pozemky, na ktorých podľa tvrdenia žalovaného vzniklo vecné bremeno zo zákona, súčasťou jednej parcely č. XXX/XX - zastavané plochy, vedené na LV č. XXX. Potvrzuje to aj výpis z evidencie nehnuteľností z LV č.

XXX z 02.05.1979 ako aj geometrický plán zo septembra 1991. Podľa uvedeného geometrického plánu mala parcela č. XXX/XX výmeru 139687 m². Uvedeným geometrickým plánom došlo k rozparcelovaniu tejto veľkej parcely, boli vytvorené nové parcely pod všetkými stavbami štátneho podniku Závody výpočtovej techniky Banská Bystrica, aby mohli byť stavbám na týchto pozemkoch pridelené súpisné čísla, vrátane parcely č. XXXX/XX, ktorá mala výmeru 2704 m², na ktorej bola postavená budova a bola v nej zahrnutá aj cesta a zo zostatku bola vytvorená parcela č. XXXX/XX o výmere 48914 m², vedená ďalej na LV č. XXXX, ktorej súčasťou bola aj terajšia parcela XXXX/XX. Parcely č. XXXX/XX, ani číslo 3314/77 neboli osobitne zamerané tak, aby zodpovedali súčasnému stavu. Parcela č. XXXX/XX - zastavané plochy bola po prvýkrát vytvorená v roku 1996, a to geometrickým plánom č. 11929430 - 16/96 oddelením z parcely č. XXXX/XX, pod ktorou boli dovtedy evidované všetky plochy areálu spevnené aj trávnaté, kedy táto parcela mala výmeru 5779 m² a zahŕňala nielen predmetnú cestu, ale aj ďalšie cesty a priestranstvá v areáli závodu. Parcela č. XXXX/XX - zastavané plochy o výmere 1087 m² na LV č. XXXX bola vytvorená až v roku 1996, a to geometrickým plánom č. 11929430-67/96 zo dňa 04.11.1996 na oddelenie pozemku č. XXXX/XX tak, že z parcely č. XXXX/XX o výmere 2704 m² a z parcely č. XXXX/XX o výmere 5779 m² vznikli dve parcely, a to č. XXXX/XX o výmere 1087 m², parcela č. XXXX/XX o výmere 1665 m² a parcela č. XXXX/XX zostala o výmere 5731 m². Aj v roku 1998 podľa LV č. XXXX z 23.06.1998 parcela č. XXXX/XX mala stále výmeru 5731 m². Až po roku 1998 po začatí konkurzu na ZVT a.s., Banská Bystrica dal správca konkurznej podstaty rozparcelovať niektoré pozemky medzi nimi aj parcelu č. XXXX/XX, kedy podľa LV č. XXXX z 15.05.2000 mala parcela výmeru 2596 m², podľa LV č. XXXX zo dňa 04.10.2004 mala výmeru 1980 m² a potom ešte niekoľkokrát došlo k premeriavaniu parcely, až sa ustálila na výmeru 2052 m² ako je to súčasnosť.

1.6.2 Spoločnosť žalobcu parcely kúpila od správcu konkurznej podstaty ZVT a.s. kúpnu zmluvou zo dňa 08.10.2008, kedy parcela č. XXXX/XX mala výmeru 1081 m² a parcela č. XXXX/XX mala výmeru 1980 m². Cesty, ktoré vedie žalovaný ako miestne komunikácie, boli prístupové cesty k závodu Tesla a tieto boli súčasťou projektovej dokumentácie výstavby závodu Tesla Banská Bystrica z roku 1968. Tieto prístupové cesty boli teda účelovými cestami na prepojenie všetkých nehnuteľností závodu Tesla a na prístup ku ďalším komunikáciám a ich charakter presne zodpovedal definícii účelovej cesty podľa vtedy platného Cestného zákona č. 135/1961 Zb., a to v §22, podľa ktorého „účelové komunikácie slúžia spojeniu jednotlivých výrobných závodov alebo jednotlivých objektov a nehnuteľností s ostatnými pozemnými komunikáciami alebo komunikačným účelom v uzavretých priestoroch alebo objektoch“. Do účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. nie je rozhodnutie o tom, že by predmetné účelové cesty boli zaradené do siete miestnych komunikácií. Muselo sa tak stať až niekedy v roku 1996, keďže žalovaný o tejto skutočnosti predložil ako dôkaz zjednodušený pasport. Potom, ak v roku 1991 uvedené cesty neboli miestnymi komunikáciami, tieto nemohli zo zákona prejsť do vlastníctva obcí, keďže účelové cesty neboli podľa zákona predmetom prechodu. Aj následné zaradenie predmetných ciest po roku 1996 bolo bezdôvodné, keďže tak sa mohlo stať iba vtedy, ak by tieto cesty boli vo vlastníctve žalovaného.

1.7. Následne žalobca upravil petit žaloby a navrhol zastaviť konanie o výroku pôvodne uplatnenom v žalobe, že vecné bremeno bolo zapísané v katastri nehnuteľnosti neoprávnene; túto zmenu petitu okresný súd pripustil na pojednávaní dňa 30.09.2021.

1.8 Okresný súd, vychádzajúc z ustanovení §151n, §132 ods. 1 Občianskeho zákonníka, §2 ods. 1,2 zákona č. 138/1991 Z.z., §3d ods. 1 písm. c/ 1 zákona č. 135/1961 Zb. v znení účinnom k 01.05.1991, §3d ods. 3, §4b ods. 1,2 zákona č. 135/1961 v znení účinnom k 01.05.1991, §1 ods. 1, §4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., §4 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z.z. a §205 C.s.p. mal za to, že žaloba žalobcu je dôvodná.

1.9 Konštatoval, že medzi stranami nebolo sporné, že na pozemkoch vo vlastníctve žalobcu bolo v zmysle z výpisu listu vlastníctva č. XXXX zapísané správnym orgánom záznamom vecné bremeno v prospech žalovaného podľa §4 zákona č. 66/2009 Zb. – č. z. 4280/2015, 711/2006 na parcelách č. CKN XXXX/XX E. XXXX/XX v katastrálnom území A., obec F. F., a to na základe žiadosti žalovaného o vykonanie záznamu o vzniku vecného bremena zo dňa 22.09.2015, ktorý v žiadosti tvrdil, že na citovaných pozemkoch vo vlastníctve žalobcu sa nachádzajú stavby - miestne komunikácie, ktoré sú vo vlastníctve a správe žalovaného, ktoré žalovaný nadobudol do svojho vlastníctva na základe zákona č. 138/1991 Zb. Potom ku dňu účinnosti zákona č. 66/2009 mu podľa §4 tohto zákona k pozemku pod stavbou vzniká vo verejnom záujme právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Prílohou žiadosti žalovaného ohľadne zapísania vecného bremena v katastri nehnuteľností bola kópia výrezu zo Zjednodušeného mapového pasportu MK, P, MP a chodníkov Mesta Banská Bystrica (vid. čl. 15,16). Spornou skutočnosťou medzi stranami nebolo ani to, že vykonaný záznam podľa §34 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z.z. má iba deklaratórny účinok, keďže vykonaním zápisu vlastníckeho alebo iného vecného práva záznamom do katastra nehnuteľností nevznikajú, nemenia sa, ani sa nezrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických a právnických osôb (II. ÚS 425/2013, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR R 96/1994).

1.10 Okresný súd vychádzal z §3 a §4 C.s.p., podľa ktorého súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány, s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 7Cdo/195/2020 zo dňa 29.04.2021, vydané až po rozhodnutí Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 11Co/156/2019 zo dňa 20.08.2020, ktorým rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 63Cb/135/2018-69 zo dňa 02.05.2019 zrušil v celom rozsahu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Konštatoval, že predmetom predmetnej žaloby nie je užívanie pozemných komunikácií, ale rozhodnutie súdu o tom, či tu právo zodpovedajúce vecnému bremenu v prospech žalovaného na pozemkoch vo vlastníctve žalobcu vzniklo alebo nie.

1.11 Predmetom žaloby, o ktorej rozhodoval najvyšší súd v konaní sp.zn.7Cdo/195/2020, bolo uloženie povinnosti zdržať sa užívania nehnuteľnosti, a to zdržania sa prejazdu motorovými vozidlami, peši a akéhokoľvek vstupu na pozemok vo vlastníctve daného žalobcu, pričom na týchto pozemkoch bola postavená cestná komunikácia, ktorú uvedený žalovaný bez právneho dôvodu alebo súhlasu užíval za účelom prístupu k stavbám a pozemkom, ktorých je žalovaný výlučným vlastníkom.

1.12 Okresný súd vychádzal z právnej teórie, upravenej v §151n Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorej vecné bremená obmedzujú vlastníka nehnuteľnej veci v prospech niekoho iného tak, že je povinný niečo strpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať. Práva zodpovedajúce vecným bremenám sú spojené buď s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti alebo patria určitej osobe. Vecné bremená spojené s vlastníctvom nehnuteľnosti prechádzajú s vlastníctvom veci na nadobúdateľa. Pokiaľ sa účastníci nedohodli inak, je ten, kto je na základe práva zodpovedajúceho vecnému bremenu oprávnený užívať cudziu vec, povinný znášať primerané náklady na ich zachovanie a opravy; ak však vec užíva aj jej vlastník, je povinný tieto náklady znášať podľa miery spolužívania. Elementárny právny rámec zákonného vecného bremena je uvedený aj v §128 ods. 1 a tiež v §151n až §151p Občianskeho zákonníka. Táto generálna právna úprava má svoj normatívny základ v čl. 20 ods. 4 Ústavy SR, v zmysle ktorého „nútené“ obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu. Uvedený základný právny rámec následne dopĺňa relatívne široké portfólio osobitných noriem verejného práva, ktoré upravujú režim zákonného vecného bremena s akcentom na povahu a predmet toho-ktorého zákonného vecného bremena. Vzťah právnej úpravy Občianskeho zákonníka k osobitným právnym normám, regulujúcim zákonné vecné bremená, je založený na princípe subsidiarity, ktorý vychádza z rímskej maximy *lex specialis derogat legi generali*, t.j. v prípade, že špeciálne predpisy neregulujú určité otázky vôbec alebo len čiastočne, riadi sa ich režim v týchto neupravených otázkach všeobecnou občianskoprávnou úpravou.

1.12.1 Tiež poukázal na §4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., podľa ktorého, ak nemá vlastník stavby ku dňu účinnosti tohto zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou, užívanému vlastníkom stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Podkladom pre vykonanie záznamu o vzniku vecného bremena v katastri nehnuteľností je súpis nehnuteľností, ku ktorým vzniklo v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

1.12.2 Uviedol, že medzi prostriedky právnej ochrany proti zákonným vecným bremenám patrí podanie negatívnej (zdržovacej) žaloby podľa §126 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podanie určovacej žaloby podľa §137c C.s.p. ako i podanie správnej žaloby na preskúmanie záznamu v katastri nehnuteľností podľa §6 Správneho súdneho poriadku. Žalobca v konaní podal určovaciu žalobu podľa §137c C.s.p., keďže ako povinný z vecného bremena sa domnieva, že vecné bremená platne nevznikli, alebo že na zriadení zákonného vecného bremena nie je daný verejný záujem. Domáhal sa určenia neexistencie práva zodpovedajúceho zákonnému vecnému bremenu, zriadenému podľa §4 zákona č. 66/2009 Z.z. dňom účinnosti predmetného zákona.

1.13 Na základe uvedeného považoval okresný súd za zrejmé, že vo verejnom záujme možno vlastnícke právo obmedziť, ak účel nemožno dosiahnuť inak, a to len na základe zákona a len na tento účel a za náhradu. Účel použitia veci vlastníka nemožno dosiahnuť pritom iným spôsobom a vec možno použiť len na nevyhnutnú dobu, ktorá objektívne stačí na dosiahnutie určeného účelu. Na základe takéhoto použitia veci vzniká vlastníkovi nárok na náhradu.

1.14 Žalobca v konaní namietal splnenie podmienok u žalovaného pre vznik zákonného vecného bremena podľa §4 zákona č. 66/2009 Z.z. Záznam o jeho zriadení v katastri nehnuteľností k pozemkom vo vlastníctve žalobcu na základe žiadosti žalovaného má len deklaratórny charakter, nepreukazujúci vznik tohto zákonného vecného bremena v prospech žalovaného. Žalobca v súlade s čl. 1 C.s.p. sa dôvodne obrátil na okresný súd, aby vyriešil spor z porušenia subjektívnych práv. Podľa čl. 1 ods. 1

Ústavy SR je Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát. K základným povinnostiam právneho štátu patrí povinnosť zabezpečovať a poskytovať ochranu každému, ktorého subjektívne právo je porušené alebo ohrozené. Tejto povinnosti zodpovedá právo každého domáhať sa právnej ochrany v prípade ohrozenia alebo porušenia jeho subjektívnych práv. Priorita v sústave štátnych orgánov, ktoré poskytujú právnu ochranu, patrí súdom. Právo na súdnu a inú právnu ochranu je súčasťou katalógu základných práv a slobôd (čl. 12 až 54 Ústavy SR). Jeho podstatou je možnosť dovoliť sa ochrany subjektívneho práva v zákonom ustanovenom postupe a v primeranom čase na nezávislom a nestrannom súde. Právo na súdnu ochranu je verejným subjektívnym právom a súčasťou práva na spravodlivý proces. Subjektívne právo sa definuje ako objektívnym právom ustanovená miera možného a dovoleného správania subjektu práva. Verejné subjektívne právo sa od súkromného subjektívneho práva líši tým, že jeho nositeľ nemôže s verejným subjektívnym právom voľne disponovať. Právomoc súdov prejednávať a rozhodovať spory z ohrozenia alebo porušenia subjektívnych práv je teda generálnou klauzulou výnimky, z ktorej musia byť výslovne upravené zákonom.

1.15 V danom prípade vznikol spor medzi ochranou subjektívneho práva žalobcu vlastníť svoj majetok bez obmedzenia, ktoré bolo ohrozené zápisom záznamu o obmedzení tohto vlastníckeho práva žalobcu k nehnuteľnosti (pozemkom) v prospech žalovaného, a to zriadením vecného bremena podľa §4 zákona č. 66/2009 Z.z. Keďže priorita v sústave štátnych orgánov, ktoré poskytujú právnu ochranu patrí súdu, mal okresný súd za to, že aj vzhľadom na vznesenú námietku žalovaným o nedostatku právomoci súdu je daná právomoc rozhodnúť o danej určovacej žalobe.

1.15.1 Okresný súd preto ohľadne predmetnej žaloby vykonal dokazovanie a považoval ju za žalobou podanú podľa §137 písm. c/ C.s.p., keďže žalobca ňou požadoval určenie, či tu právo vecného bremena, zriadeného v prospech žalovaného podľa príslušných ustanovení zákona č. 66/2009 Z.z. vzniklo alebo nie, pričom mal za to, že na takomto určení má naliehavý právny záujem. Z dokazovania zistil, že naliehavý právny záujem nevyplyval z osobitného právneho predpisu, a preto ho musel preukázať žalobca.

1.15.2 V pôvodnom rozhodnutí zo dňa 02.05.2019 mal okresný súd za to, že žalobca nepreukázal v konaní naliehavý právny záujem na podaní predmetnej žaloby, pretože nepreukázal, že nehnuteľnosti - stavby - špecifikované v žalobnom návrhu neprešli z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok, a že nevzniklo k nim na pozemkoch vo vlastníctve žalobcu vo verejnom záujme dňom účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z. právo žalovaného zodpovedajúce vecnému bremenu.

1.15.3 Aj sám žalovaný poukázal, že nie všetky miestne komunikácie prešli predmetným zákonom do vlastníctva obce, ale len tie, u ktorých existoval verejný záujem, napr. v dôsledku prístupu k občianskej vybavenosti, na základe čoho potom žalovanému vzniklo zo zákona k pozemkom pod stavbou právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

1.15.4 Žalobca do spisu založil listinný dôkaz, v ktorom poukázal na parcelu CKN číslo XXXX/XX, katastrálne územie A., F. F., využívanú pre prístup ku Pošte 3 v Banskej Bystrici. Túto miestnu komunikáciu žalovaný v záujme zachovania verejného prístupu k objektu občianskej vybavenosti nezrušil ako miestnu komunikáciu, aj keď nepreukázal, že v danom období tu stála.

1.15.5 Po zrušení rozsudku okresného súdu krajským súdom a vrátení veci na ďalšie konanie okresný súd vychádzal z toho, že ani krajský súd nemal pochybnosti o tom, že by okresný súd nemal právomoc danú vec rozhodovať. Preskúmaval rozhodnutie súdu o tom, či žalobca na základe ním tvrdených skutočností preukázal naliehavý právny záujem na podaní takejto žaloby a konštatoval jeho existenciu - krajský súd mal za to, že zo žaloby a jej petitu sa javí, že naliehavý právny záujem v zmysle §137 písm. c/ C.s.p. je daný vzhľadom na skutočnosť, že v prospech žalovaného je zapísané vecné bremeno, ktoré svedčí len vlastníčkovi hnutelnej veci, resp. nehnuteľnosti, ku ktorej je vecné bremeno viazané (ku stavbe, ceste).

1.15.6 Po vrátení veci okresný súd bezvýsledne opakovane vyzýval žalovaného na predloženie protokolov podľa §14 zákona č. 138/1991 Zb., ktorými by preukázal, že uvedené stavby, zriadené na pozemkoch žalobcu, prešli z majetku štátu do jeho vlastníctva v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. Žalovaný súdu požadované protokoly nedoložil a len oznámil, že tieto protokoly podľa §14 citovaného zákona majú len deklaratórny charakter, nemajú právotvorné účinky, neboli podľa zákona č. 138/1991 Zb. ani iného zákona podmienkou vzniku vlastníctva k líniovým stavbám; vlastníctvo podľa jeho tvrdenia nadobudol zo zákona podľa §2 zákona č. 138/1991 Zb. a opakovane poukázal na ustanovenia §3d ods. 1 písm. c/, §4b ods.1 zákona č. 135/1961 Zb. a na §28 ods. 1 a §4 ods. 3 písm. f/ zákona č. 369/1990 Zb. S rozhodnutím a závermi krajského súdu nesúhlasil.

1.15.7 Žalobca zotrval na názore, že žalovaný zaradil uvedené cesty ako miestne komunikácie bez právneho dôvodu, a preto nemohlo podľa §4 zákona č. 66/2009 Z.z. k uvedeným pozemkom žalobcu žalovanému vzniknúť vecné bremeno, pretože nepreukázal vlastníctvo k stavbám.

1.16 Okresný súd uviedol, že v zmysle §150 ods. 1,2 C.s.p. strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu. Na zistenie podstatných a rozhodujúcich skutočností môže súd strany požiadať o ďalšie skutkové tvrdenia. Uvedená povinnosť tvrdenia sa vzťahuje na skutkové okolnosti súvisiace s procesným útokom alebo s procesnou obranou strany sporu a porušenie povinnosti tvrdenia sa považuje za procesnú pasivitu strany sporu, ktorá má za následok procesnú sankciu vo forme buď nespornosti nepopretých skutkových tvrdení protistrany (§151 ods. 1 C.s.p.), alebo v neúčinnosti nekvalifikovaného popretia skutkového tvrdenia protistrany (§151 ods. 2 C.s.p.). Strana sporu má v prvom rade povinnosť tvrdenia, na ktorú nadväzuje, a s ktorou súvisí povinnosť označiť dôkazy na preukázanie týchto tvrdení. Za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov.

1.17 Súd prvej inštancie mal za to, že pri rozhodovaní o tom, či žalobca preukázal naliehavý právny záujem na podanej žalobe, t.j. na určení, či na pozemkoch v jeho vlastníctve došlo v súlade so zákonom č. 66/2009 Z.z. ku vzniku vecného bremena v prospech žalovaného bolo potrebné preukázať, či došlo k naplneniu podmienok v zmysle zákonných ustanovení pre jeho vznik.

1.17.1 Podľa §4 zákona č. 66/2009 Z.z., ak nemá vlastník stavby ku dňu účinnosti tohto zákona t.j. ku dňu 01.07.2009 ku pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívanému vlastníkom stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok.

1.17.2 V danom prípade bolo potrebné pre vznik zákonného vecného bremena zistiť a preukázať, kto je vlastníkom stavby a či vlastník tejto stavby ku dňu účinnosti zákona k pozemku pod stavbou má zmluvne dohodnuté alebo nemá iné právo. Keďže žalovaný, ktorý sa v konaní považoval za vlastníka stavby, nepreukázal a skutkovými tvrdeniami ani listinnými dôkazmi nezdokladoval, ktorý majetok Slovenskej republiky a v akom rozsahu prešiel podľa §2 ods. 1 zákona č.138/1991 Zb. do vlastníctva obce, pretože nepredložil v súlade s §14 zákona č. 138/1991 Zb. vyhotovené písomné protokoly medzi odovzdávajúcimi a nadobúdajúcimi právnickými osobami, vyhodnotil súd prvej inštancie (vzhľadom na zapísaný záznam o zriadení vecného bremena v prospech žalovaného na jeho žiadosť katastrálnym úradom, ktorý má len deklaratórny účinok) za okolnosť, vzbudzujúcu pochybnosti o tom, či sa vôbec jednalo o majetok štátu a ak áno, či išlo o majetok, ktorý podľa §2 ods. 1 zákona č. 139/1991 Zb. prešiel z majetku štátu do majetku obce. Zápisom záznamu na list vlastníctva č. XXXX o zriadení vecného bremena na parcelách žalobcu CKN číslo XXXX/XX a číslo XXXX/XX, číslo zápisu XXXX/XXXX, XXX/XXXX katastrálnym úradom sa stalo postavenie žalobcu ako vlastníka týchto parciel neisté, keďže právo ich užívania patrilo po vykonaní tohto záznamu nielen žalobcovi, ale aj širokej verejnosti, lebo malo vzniknúť zo zákona, a to podľa §4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z.

1.17.3 Práve vzhľadom na pochybnosti o existencii zákonného vecného bremena zriadeného v prospech žalovaného na pozemkoch vo vlastníctve žalobcu mal okresný súd za to, že naliehavý právny záujem žalobcu na určovacej žalobe je daný. Uvedená určovacia žaloba odstráni medzi stranami sporu stav neistoty, vzniknutý zápisom vecného bremena na žiadosť žalovaného do katastra nehnuteľností na list vlastníctva žalobcu č. XXXX, žalobca bude oprávnený v prípade potreby s tretími subjektami na uvedených parcelách zmluvne dohodnúť vecné bremeno v ich prospech tak, ako to bolo aj zistené z predloženého listu vlastníctva č. XXXX a z tvrdení žalovaného. Nebude mu v tom brániť ani doposiaľ uvedený záznam zapísaný v prospech žalovaného, ktorý by mal byť katastrálnym orgánom na základe rozhodnutia okresného súdu vymazaný.

1.18 Okresný súd sa zaoberal aj tým, či boli naplnené podmienky, stanovené v §4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. pre vznik zákonného vecného bremena v prospech žalovaného na citovaných parcelách vo vlastníctve žalobcu. Žalobca v konaní preukázal, že v súlade s ustanovením §588 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka a podľa zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní uzavrel správca konkurznej podstaty úpadcu ZVT, a.s. v konkurze, Zvolenská cesta, ktorým bol C. G. H. dňa 08.10.2008 kúpnu zmluvu, ktorej predmetom bol prevod nehnuteľností, nachádzajúcich sa v katastrálnom území A., vedených na Správe katastra Banská Bystrica na LV č. XXXX, stavby – TRAF0, súpisné č. XXXXX na parcele č. KN XXXX/XX a VZORKOVŇA bez súpisného čísla na parcele č. I. XXXX/XX, vedené na LV č. XXXX, katastrálne územie A., ako i spoluvlastnícky podiel, uvedený v článku II. kúpnej zmluvy. Právne účinky vkladu vlastníckeho práva mali vzniknúť podľa §28 zákona č. 162/1995 Z.z. na základe právoplatného rozhodnutia katastrálneho úradu v Banskej Bystrici - Správa katastra Banská Bystrica o jeho povolení. Predmetom prevodu boli aj nehnuteľnosti na parcele č. I. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 1087 m² a parcela č. I. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 1980 m².

1.19 Keďže žalobca odkúpil predmetný majetok od správcu konkurznej podstaty úpadcu ZVT, a.s. v konkurze, Banská Bystrica po účinnosti zákona č. 138/1991 Zb., žalobca predložil ku svojim tvrdeniam o nedôvodnosti vzniku vecného bremena podľa §4 zákona č. 66/2009 Z.z. aj genézu vytvorenia uvedených parciel č. XXXX/XX E. J. XXXX/XX.

1.20 Okresný súd uzavrel, že podľa §3 ods. 6 zákona č. 135/1961 Zb. Cestného zákona, účinného do 30.06.1996, miestnym národným výborom patrilo výkon štátnej správy vo veciach miestnych komunikácií a účelových komunikácií. Podľa §3d ods. 1 písm. d/ tohto zákona na správu pozemných komunikácií sú príslušné, ak ide o účelové komunikácie, organizácie, ktorým celkom alebo prevažne slúžia. Podľa §3d ods. 1 písm. c/ tohto zákona na správu pozemných komunikácií sú príslušné, ak ide o miestne komunikácie, miestne národné výbory, prípadne organizácie, nimi na tento účel zriadené. Podľa §4a ods. 2 tohto zákona účelné usporiadanie cestnej siete sa zabezpečuje výstavbou nových ciest alebo zaradením miestnych komunikácií, prípadne účelových komunikácií do cestnej siete. Cesty, ktoré nie sú potrebné na účelné usporiadanie cestnej siete môžu sa z tejto siete vyradiť a zaradiť do siete miestnych komunikácií, alebo preradiť medzi účelové komunikácie alebo zrušiť. Podľa §4b ods. 1 tohto zákona miestnymi komunikáciami sú všeobecne prístupné a užívané ulice, cesty a priestranstvá, ktoré slúžia miestnej doprave a sú zaradené do siete miestnych komunikácií.

1.21 Na základe uvedeného mal okresný súd za to, že podľa žalobcom predloženého geometrického plánu zo septembra 1991 súčasné parcely CKN č. XXXX/XX a CKN č. XXXX/XX neexistovali a boli súčasťou parcely č. XXX/XX katastrálne územie A.. Uvedenú parcelu tvoril areál Závodov výpočtovej techniky, ktorý siahal až po začiatok cesty na súčasnej parcele č. XXXX/XX, a ktorá cesta bola prístupom do areálu, ale aj priamo jeho súčasťou (viď. rozhodnutie o odovzdaní a prevzatí dokončených stavieb, prístupové cesty a chodníky - východ zo dňa 14.07.1978).

1.22 Z týchto dôvodov uvedenú cestu okresný súd považoval podľa ustanovení zákona č. 135/1961 Zb. s účinnosťou od 01.05.1991 za účelovú komunikáciu, ku ktorej vykonávala správu organizácia, ktorej celkom alebo prevažne slúžila, a to ZVT, š.p. Banská Bystrica. Potom podľa §4b ods. 1 citovaného zákona nebola miestnou komunikáciou, ktorou boli len všeobecne prístupné a užívané ulice, cesty a priestranstvá, slúžiace miestnej doprave, zaradené do siete miestnych komunikácií a v správe miestneho národného výboru. Okresný súd nepovažoval za preukázané tvrdenia žalovaného (vyjadrenie z 01.12.2020), že práve uvedené sporné miestne komunikácie boli v správe miestneho národného výboru.

1.23 Okresný súd mal za to, že pre rozhodnutie o danej žalobe musel vyriešiť prejudiciálnu otázku v súlade s §194 C.s.p. a síce, či možno považovať cestu, zriadenú v areáli ZVT za miestnu komunikáciu, alebo za účelovú komunikáciu v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. Vzhľadom na stranami predložené dôkazy, resp. vzhľadom na návrhy strán sporu na vykonanie dokazovania, najmä návrh žalobcu na uloženie povinnosti žalovanému predložiť dôkazy o prechode vlastníctva majetku štátu do majetku obce v zmysle zákona č. 138/1991 Zb., kedy žalovaný predložil súdu len Zjednodušený mapový a tabelárny pasport, vypracovaný v roku 1996, autorizovaný stavebným inžinierom K. L. B., M., A. M. XX, F. F., ktoré umožňovali len prehľad o dĺžkach, šírkach a plochách komunikácií a plochách parkovísk a manipulačných priestranstvách, slúžiacich pre potreby plánovania, údržby a čistenia komunikácií, chodníkov a ostatných dopravných plôch. Uvedený dôkaz okresný súd nepovažoval za dôkaz o prechode vlastníctva štátu k predmetným stavbám, t.j. k prístupovým cestám areálu ZVT na žalovaného.

1.24 Ani záznam v katastri nehnuteľností v prospech žalovaného nepovažoval za dôkaz, preukazujúci vznik vecného bremena, keďže sa jedná len o deklaratórny zápis určitého práva žalovaného na základe jeho žiadosti. Žalovaný ani napriek výzvam súdu nezdokladoval základné predpoklady pre vznik vecného bremena podľa §4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., ani neposkytol vlastné skutkové tvrdenia o týchto skutočnostiach, za ktoré nemohol okresný súd považovať len citáciu ustanovení jednotlivých zákonov. Nepreukázal, že ku stavbám na predmetných parcelách žalobcu v katastrálnom území A., ktoré mali byť podľa citovaných ustanovení zákonov žalovaným v správe miestnych národných výborov, resp. obce, ku ktorým v čase účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z. nemal ako vlastník stavby zmluvne dohodnuté iné právo, vzniklo vo verejnom záujme právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

1.25 Okresný súd sa nestotožnil s námietkami žalovaného o tom, že preukázanie týchto skutočností zaťažuje žalobcu, pretože žalovaný rovnako ako žalobca má povinnosť nielen tvrdenia, ale aj preukázania tvrdených skutočností. Okresný súd mal preto za to, že žalovaného rovnako zaťažovalo preukázať ním tvrdené skutočnosti, uvádzané vo vyjadrení k žalobe a počas konania, ktoré dôkazné bremeno ani bremeno tvrdenia neuniesol.

1.26 Naopak žalobca preukázal svoje tvrdenia o tom, že v súlade s ustanovením §14 zákona č. 138/1991 Zb. neboli ohľadne predmetných stavieb spísané písomné protokoly medzi odovzdávajúcou

a preberajúcou právnickou osobou. Z predložených listinných dôkazov nebolo zrejmé, kto bol odovzdávajúcim a preberajúcim subjektom, nebolo preukázané, ktorý majetok bol predmetom prevodu; žalobca preukázal, že uvedené terajšie parcely CKN č. XXXX/XX E. J. XXXX/XX v čase účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. neexistovali pod takýmto označením; uvedené vybudované cesty v rámci budovania areálu ZVT boli prístupovými cestami, nejednalo sa o miestne komunikácie podľa zákona č. 135/1961 Zb., účinného v čase do 30.06.1996.

1.27 Keďže žalobca zobral žalobu späť v časti, ktorou žiadal, aby súd určil, že zapísané vecné bremeno bolo v katastri nehnuteľností zapísané neoprávnene, okresný súd v súlade s §145 ods. 1 C.s.p. konanie v tejto časti zastavil a stotožnil sa s vyjadrením žalovaného ohľadne rozhodnutia o tejto časti petitu, že nemá právomoc o tejto časti petitu ani rozhodnúť.

1.28 O trovách konania rozhodol okresný súd v zmysle §255 ods. 1 C.s.p. tak, že plne úspešnému vo veci žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému vo výške 100% s tým, že o ich výške rozhodne postupom podľa §262 ods. 2 C.s.p.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný z dôvodov podľa §365 ods. 1 písm. b/, f/, h/ C.s.p. Nesprávne právne posúdenie spočíva v tom, že súd prvej inštancie pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ako procesného predpokladu určovacej žaloby aplikoval síce správnu právnu normu, ale jej obsah interpretoval nesprávne, pretože naliehavý právny záujem odôvodňoval skutočnosťou, ku ktorej sa má súd vyjadriť až v súvislosti s rozhodnutím vo veci samej. S poukazom na čl.2 ods. 2 C.s.p. a rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo/111/2008 zo dňa 30.06.2006 poukázal na právnu istotu s tým, že existencia naliehavého právneho záujmu ako procesného predpokladu určovacej žaloby musí byť daná už na začiatku sporu. Súd túto otázku rieši už po podaní žaloby, vychádzajúc z jej obsahu a prípadne aj pripojených listín, pričom nedostatok naliehavého právneho záujmu vedie ku zamietnutiu žaloby bez toho, aby ju súd preskúmal po vecnej stránke, teda aby vykonával dokazovanie na existenciu samotného práva alebo právneho vzťahu, ktorý je predmetom určovacieho petitu. Nedostatok naliehavého právneho záujmu preto nemožno odôvodniť skutočnosťou, ku ktorej sa súd vyjadruje až v súvislosti s rozhodnutím vo veci samej (citované z rozsudku Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo/111/2008). Naliehavý právny záujem je daný vtedy, ak existuje aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi navrhovateľom a odporcom, ktorý je ohrozením navrhovateľovho právneho postavenia, a ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť, nie je pritom rozhodujúce, ako táto neistota vznikla (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo/49/2003).

2.1 Podľa názoru žalovaného žalobca nepreukázal, že v jeho prípade ako vlastníka pozemkov na parc. č. M. XXXX/XX a parc. č. M. XXXX/XX katastrálne územie A. existuje stav objektívnej neistoty, t.j. neistoty v zmysle hmotnoprávneho postavenia. Nesprávne právne posúdenie spočíva v tom, že súd prvej inštancie na zistený skutkový stav nesprávne aplikoval §131 písm. c) C.s.p. s tým, že samotným zápisom záznamu podľa §34 Katastrálneho zákona sa postavenie žalobcu nezmenilo, pretože záznam podľa zákona č. 66/2009 Z.z. ku dňu 01.07.2009 má len deklaratórny charakter bez právotvorných účinkov. Je to dané povahou vecného bremena ako zákonného podľa §4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., pričom rozhodujúce je to, že na daných parcelách sa nachádzajú miestne cesty, evidované žalovaným ako ich vlastníkom a správcom podľa §3d ods. 9 zákona č. 135/1961 Zb. Ustanovenie §4 zákona č. 66/2009 Z.z. spája so vznikom vecného bremena povinnosť strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, nepreukazuje ohrozenie žalobcovho právneho postavenia v zmysle naliehavého právneho záujmu na podaní určovacej žaloby podľa C.s.p. Zápis vecného bremena sa spájal iba s líniovými stavbami - miestnymi cestami, žalobca v súlade s §120 ods. 2 Občianskeho zákonníka nemá oprávnenie nakladať s miestnymi cestami ako so svojím vlastníctvom, pretože ich vlastníkom nie je.

2.2 Žalovaný okrem toho preukázal v spore, že v súčasnosti líniové stavby - miestne cesty vedú aj k ďalším nehnuteľnostiam iných vlastníkov, teda predmetné miestne cesty sú verejným dopravným a technickým vybavením územia podľa §139a ods. 10 písm. a) Stavebného zákona; žalobca nevzniesol k tomuto tvrdeniu žalovaného obranu podľa §151 ods. 2 C.s.p. Žalobca vedomosť o existencii líniových stavieb má, čo preukazuje list Slovenskej pošty, a.s. zo dňa 06.08.2014, ktorý žalobca predložil spolu so žalobou.

2.3 S poukazom na §37 Katastrálneho zákona, platného aj v čase vykonania záznamov, mal žalobca vedomosť už niekoľko rokov pred podaním žaloby o vykonaní samotného záznamu, preto aj vzhľadom na časový odstup nie je daný naliehavý právny záujem žalobcu na podaní žaloby (23.10.2018).

2.4 Žalovaný zdôraznil, že predmetná žaloba nie je žalobou na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam - líniovým stavbám, evidovaným žalovaným v zjednodušenom pasporte miestnych komunikácií Mesta Banská Bystrica pod č. 2,134 na parcele č. M. XXXX/XX, k.ú. A. a č. 2,135 na parcele č. M. XXXX/XX, k.ú. A.. Žalovaný uvedené tvrdenie preukázal zaslaním dôkazov zo zjednodušeného

pasportu miestnych komunikácií Mesta Banská Bystrica a zároveň zaslal súdu prvej inštancie „Operačný plán zimnej údržby miestnych komunikácií za obdobie 2017 – 2018“, t.j. v čase pred účinnosťou zákona č. 66/2009 Z.z. (01.07.2009) ako dôkaz, že žalovaný zabezpečoval podľa §9 ods. 1,2 zákona č. 135/1961 Zb. údržbu predmetných miestnych komunikácií. Podľa ustanovení zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy by žalovaný ako subjekt verejnej správy nemohol vynakladať finančné prostriedky na správu a údržbu (letnú aj zimnú) predmetných miestnych ciest, keby ich neevidoval vo svojom vlastníctve. Podľa §7 ods. 1 písm. d) tohto zákona z rozpočtu obce sa uhrádzajú výdavky, spojené so správou, údržbou a zhodnocovaním majetku obce a majetku iných osôb, ktoré obec užíva na plnenie úloh podľa osobitných predpisov s možnosťou uhrádzania výdavkov, spojených s údržbou a zhodnocovaním majetku, ktorého vlastník alebo správca nie je známy a zároveň je využívaný obyvateľmi obce na verejný účel.

2.5 Podľa odvolateľa nesprávne právne posúdenie veci spočíva v nesprávnej interpretácii §137 písm. c) C.s.p. na zistený skutkový stav. Žaloba neodstráni stav neistoty medzi stranami sporu, vzniknutý zápisom vecného bremena tom zmysle, že žalobca bude oprávnený v prípade potreby s tretími subjektami na uvedených parcelách zmluvne dohodnúť vecné bremeno. Na to, aby žalobca mohol s tretími osobami vstúpiť do záväzkovo-právneho vzťahu ohľadom užívania predmetnej miestnej cesty, t.j. aby mohol uzatvoriť platnú zmluvu musel by preukázať, že je osoba oprávnená z vecného bremena uzatvoriť zmluvu o zriadení vecného bremena; len samotný výmaz zákonného vecného bremena ho však k uzatvoreniu zmluvy neopravňuje. Právny režim užívania predmetných miestnych ciest je daný existenciou evidencie podľa §3d ods. 9 zákona č. 135/1961 Zb. zjednodušeným pasportom miestnych komunikácií Mesta Banská Bystrica z roku 1996. Žalobca v spore tento listinný dôkaz podľa §151 ods. 2 C.s.p. nerozporoval; nepredložil k tomuto dôkazu nijaký spôsobilý protidôkaz ani dôkaz opaku. Uvedeným dôkazom nie je list Slovenskej pošty, a.s. zo dňa 06.08.2014, pretože list len popisuje faktický a právny stav, že na pozemku vo vlastníctve žalobcu parc. č. M. XXXX/XX k.ú. A. sa nachádza miestna cesta vo vlastníctve žalovaného. Spôsobilým dôkazom nie je ani geometrický plán, predložený žalobcom zo septembra 1991 ani geometrický plán z roku 1996, pretože tieto sa viažu len s genézou pozemkov parc. č. M. XXXX/XX a parc. č. M. XXXX/X, k.ú. A., nie s vlastníctvom líniových stavieb; tieto podľa §120 ods. 2 OZ nie sú súčasťou pozemku. Naopak z kúpnej zmluvy, predloženej žalobcom vyplýva, že žalobca kúpnu zmluvou zo dňa 08.10.2008 od predávajúceho Mgr. Peter Nosko, správca konkurznej podstaty ZVT, a.s. v konkurze, IČO: 31 562 680 nadobudol len stavby „TRAFO“ súpisné číslo 13386 na parcele č. I. XXXX/XX a „VZORKOVŇA“ bez súpisného čísla na parcele č. I. XXXX/XX, vedené na LV č. XXXX k.ú. A. a nijaké iné stavby. Zároveň žalobca ako nositeľ povinnosti dôkazného bremena s tvrdením naliehavého právneho záujmu na podaní určovacej žaloby v konaní nepreukázal, že predmetné cesty, t.j. stavby, nie pozemky, na ktorých sa stavby nachádzajú, neprešli ku dňu 01.05.1991 na obec, nepreukázal, že nastala okolnosť podľa zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, na základe ktorej neprešli do vlastníctva žalovaného predmetné líniové stavby.

2.6 Podľa názoru žalovaného nesprávne právne posúdenie spočíva v nesprávnej interpretácii §137 písm. c) C.s.p. na zistený skutkový stav. Predmetom žaloby je určenie, že vecné bremeno nevzniklo, pričom dôkazné bremeno s tvrdením o naliehavom právnom záujme na požadovanom určení zaťažuje žalobcu. Žalovaný má povinnosť ku svojim skutkovým tvrdeniam predložiť dôkazy, no je to v rámci obrany proti spôsobilým dôkazom žalobcu. Nemôže to znamenať prenesenie dôkazného bremena zo žalobcu na žalovaného. Zároveň takéto dokazovanie už smeruje k dokazovaniu ohľadom vlastníckeho práva, pričom predmetom žaloby nie je určenie vlastníctva predmetných miestnych ciest.

2.7 Navyše, ohľadom protokolov podľa §14 Zákona o majetku obcí súd nemôže ich samotným nepredložením zo strany žalovaného vyvodiť skutkové zistenie o pochybnosti vlastníctva k miestnym cestám. Súd pri posudzovaní naliehavého právneho záujmu vo vzťahu k hmotnoprávnej úprave Zákona o majetku obcí nesprávne interpretoval §14 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí. Protokoly v zmysle tohto ustanovenia len deklarovali prechod vlastníckeho práva k majetku, t.j. len zo samotného nesplnenia povinnosti ich spísania nevyplýva bez ďalšieho pochybnosť o prechode majetku do vlastníctva žalovaného, t.j. ich absenciu nemôže súd stotožňovať s pochybnosťou o vlastníctve k daným líniovým stavbám.

2.8 Žalovaný poukázal na to, že podľa ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR je dôvodnosť určovacej žaloby podľa §137 písm. c) C.s.p. daná len vtedy, keď naisto odstráni objektívny stav neistoty medzi žalobcom a žalovaným, nielen časti, ako to uviedol súd prvej inštancie (strana 19. bod 32. rozsudku). Žaloba v prejednávanej veci nie je žalobou na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti - líniových stavieb, evidovaných žalovaným v Zjednodušenom pasporte miestnych komunikácií Mesta Banská Bystrica pod číslom 2,134 na parcele č. M. XXXX/XX k. ú. A. a číslo 2,135 na parcele č. M. XXXX/XX k.ú. A. podľa §3d ods. 9 Cestného zákona. Žalovaný tu eviduje miestne cesty, ktoré má v správe.

V tomto kontexte poukázal odvolateľ na §3d ods.7, §3d ods.9 a §4b ods.1 zákona č.135/1961 Zb. v znení do 31.12.1998 o pozemných komunikáciách (Cestný zákon), ako aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1Sžrk/20/2018 zo dňa 22.10.2019.

2.9 Podľa názoru žalovaného predmetná určovací žaloba nezmení nič na právnom postavení žalobcu, keďže žaloba smeruje k úprave užívania miestnej cesty, zmene právneho stavu miestnej cesty, pretože teraz zapísané zákonné vecné bremeno (jeho vznik) sa viaže na charakter nehnuteľností, líniovej stavby, evidovanej žalovaným ako miestna cesta, ktorú žalovaný nadobudol účinnosťou zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí.

2.10 Navrhol žalobu zamietnuť v celom rozsahu, pretože žalobca neunesol dôkazné bremeno s tvrdením existencie naliehavého právneho záujmu na jej podaní.

2.11 Odvolanie z dôvodu §365 ods. 1 písm. b) C.s.p. odôvodnil žalovaný tým, že v rámci konania, ktorému predchádzalo vydanie rozsudku súdu prvej inštancie, krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu podľa §389 ods. 1 písm. b) a c) C.s.p. na odvolanie žalobcu, podané dňa 06.06.2019 iba z dôvodu podľa §365 ods. 1 písm. e), f) a h) C.s.p. Odvolací súd teda konal v rozpore s §380 ods. 1 C.s.p. a navyše odvolací súd ku dôvodu na zrušenie rozsudku v zmysle §389 ods. 1 písm. b) C.s.p. uviedol, že nedostatočne odôvodnené rozhodnutie okresného súdu je vždy dôvodom zrušenia odvolacím súdom v zmysle §389 ods. 1 písm. b) C.s.p., hoci žalobca neuvádzal tento odvolací dôvod v odvolaní. Preto odvolací súd použil tento odvolací dôvod nezákonne a uvedený záver odvolacieho súdu je v rozpore s judikatúrou Najvyššieho súdu SR, čo sa týka odvolacieho dôvodu podľa §389 ods. 1 písm. b) C.s.p. a tiež čo sa týka postupu súdu v konaniach o určovacích žalobách. V danom prípade súd prvej inštancie na str. 7 a 8 rozsudku odôvodnil prečo žalobu zamietol a tým bolo, že hmotnoprávny právny predpis, a to je zákon č. 66/2009 Z.z. neumožňuje podať žalobu podľa §137 písm. d) C.s.p. na určenie (neexistencie) právnej skutočnosti. Rozsudok teda obsahoval vysvetlenie dôvodu, podstatného na rozhodnutie vo veci a argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozsudku bola v súlade s §220 ods. 2 C.s.p. Judikatúra tiež pripúšťa použitie odvolacieho dôvodu podľa §389 ods. 1 písm. b) C.s.p. len v súvislosti s porušením procesného postupu súdu, t.j. konaním súdu pred vydaním rozhodnutia, len výnimočne ho vzťahuje na samotné rozhodnutie. Zároveň, keďže išlo o negatívnu určovaciu žalobu súd prvej inštancie v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou posúdil najskôr na základe žalobcom prednesených skutkových tvrdení o naliehavom právnom záujme na určovacej žalobe otázku splnenia povinnosti žalobcu preukázať naliehavý právny záujem na podaní určovacej žaloby. Ak žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem, nie je povinnosťou súdu zaoberať sa vecným obsahom žaloby.

2.12 Odvolateľ navrhol krajskému súdu rozsudok okresného súdu podľa §390 písm. a) C.s.p. a §388 C.s.p. zmeniť a žalobu zamietnuť v celom rozsahu.

3. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného poukázal na to, že podstatnými tvrdeniami žalovaného v odvolaní sú tie, že podal žalobu neoprávnene, nemal naliehavý právny záujem, resp. sa mal domáhať svojho práva iným spôsobom. Tieto tvrdenia považuje za účelové a nepravdivé, odporujúce vykonanému dokazovaniu a mal za to, že bol v konaní riadne zistený skutkový stav a napádané rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza zo správneho právneho posúdenia veci.

3.1 Žalovaný uvádzané tvrdenia v odvolaní používal počas celého konania vo veci a podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku sa s nimi súd prvej inštancie vysporiadal. Okresný súd tak urobil najmä po tom, čo Krajský súd v Banskej Bystrici zrušil prvý rozsudok v tejto veci.

3.2 Dokazovaním po vrátení spisu na okresný súd bolo preukázané, že žalobca mal naliehavý právny záujem na podaní žaloby, pretože vecné bremeno obmedzuje výkon vlastníckych práv žalobcu. Nebolo preukázané vlastníctvo žalovaného k predmetným stavbám (cesta), to znamená, že predmetné cesty neboli ku dňu účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí miestnymi komunikáciami, a teda nepodliehali prevodu do majetku žalovaného. Následne potom nemohlo ani vzniknúť vecné bremeno v zmysle §4 zákona č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovo-právnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky, pretože toto je viazané na vlastníctvo ciest.

3.3 Odvolací súd v zrušujúcom uznesení poukázal na to, že pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný, účinný a správne zvolený procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, či v prípade vyhovenia žalobe by sa právny vzťah medzi stranami konania vyriešil s konečnou platnosťou. Práve toto je aj prípad tohto konania, ktoré môže v merite veci právoplatne rozhodnúť konečnou platnosťou, či vecné bremeno vzniklo alebo nie. V prípade úspechu žalobcu by mal byť záznam vecného bremena na základe právoplatného rozhodnutia súdu katastrálnym orgánom z katastra nehnuteľností vymazaný. Z uvedených dôvodov považoval rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny a navrhol ho potvrdiť.

4. Žalovaný vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcu (replika) poukázal na to, že sa nestotožnil s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 11Co/156/2019-114 zo dňa 20.08.2020 o zrušení prvého rozsudku okresného súdu. Zopakoval, že žalobca vtedy podal odvolanie podľa §365 ods. 1 písm. e),f),h) C.s.p., pričom krajský súd zrušil rozsudok podľa §389 ods. 1 písm. b) a c) C.s.p. Preto odvolací súd konal v rozpore s §380 ods. 1 C.s.p. Navyiac odvolací súd poukázal na nedostatočné odôvodnenie prvého rozsudku okresného súdu s odkazom na §220 C.s.p., ktorý je vždy dôvodom pre zrušenie prvoinštančného rozhodnutia odvolacím súdom v zmysle §389 ods. 1 písm. b) C.s.p., a teda odvolací súd tento žalobcom neuvádzaný odvolací dôvod použil nezákonne, nesprávne v súvislosti s odôvodnením naliehavého právneho záujmu súdom prvej inštancie. Považoval uvedený záver odvolacieho súdu za rozporný s judikatúrou najvyššieho súdu, čo sa týka odvolacieho dôvodu podľa §389 ods. 1 písm. b) C.s.p.

4.1 Žalovaný poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6Cdo/98/2017 z 31.01.2019 a sp.zn. 5Cdo/80/2017 zo dňa 28.03.2019. Podľa jeho názoru okresný súd vo svojom prvom rozsudku odôvodnil, prečo žalobu zamietol a tým bolo to, že hmotnoprávny právny predpis, zákon č. 66/2009 Z.z. neumožňuje podať žalobu podľa §137 písm. d) na určenie (neexistencie) právnej skutočnosti, a teda uvedený rozsudok obsahuje vysvetlenie dôvodu podstatného na rozhodnutie vo veci a argumentácia, obsiahnutá v odôvodnení prvého rozsudku je v súlade s §220 ods. 2 C.s.p.

4.2 Zopakoval, že judikatúra pripúšťa použitie odvolacieho dôvodu podľa §389 ods. 1 písm. b) C.s.p. len zužujúco v súvislosti s porušením procesného postupu súdu, t.j. konaním súdu pred vydaním rozhodnutia, len výnimočne ho vzťahuje na samotné rozhodnutie.

4.3 Žalovaný ďalej poukázal na ustanovenie §137 písm. d) C.s.p. a v tomto kontexte aj na uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. II. ÚS 590/2017 zo dňa 06.10.2017. Podľa názoru žalovaného okresný súd v prvom rozsudku dostatočne, jasne a presvedčivo odôvodnil svoj záver o potrebe zamietnuť žalobu žalobcu.

4.4 Ďalej poukázal žalovaný na bod 10. uznesenia krajského súdu, s ktorým nesúhlasil z dôvodov, že ak nie je daný dôvod žaloby podľa §137 písm. d) C.s.p., už nie je povinnosťou súdu v danej veci skúmať preukázanie naliehavého právneho záujmu na určení podľa §137 písm. c) C.s.p. Nesúhlasil s konštatovaním odvolacieho súdu v bode 14. uznesenia, že neboli splnené podmienky na meritórne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie je predčasné.

4.5 Mal za to, že v konaní je nutné skúmať otázku preukázania naliehavého právneho záujmu len v prípade, keby išlo o žalobu podľa §137 písm. c) C.s.p.; v danom prípade ide o žalobu podľa §137 písm. d) C.s.p. a je dôvod na jej zamietnutie, keďže hmotnoprávny predpis neopravňuje podať určovaciu žalobu. Žalobca požaduje určenie, že vecné bremeno nevzniklo a podľa názoru žalovaného nejde o žalobu podľa §137 písm. c) C.s.p. V tomto kontexte nesúhlasil ani so záverom odvolacieho súdu pod bodom 15. uznesenia.

4.6 V ďalšom žalovaný zopakoval svoje konštatovania z odvolania o tom, že výsledok žaloby žalobcu nijako nezmení právne postavenie žalobcu podľa ustanovení hmotnoprávnych predpisov, že zápis vecného bremena má iba evidenčný charakter, naliehavý právny záujem žalobcu nie je daný, pretože právne postavenie žalobcu nie je existujúcim stavom nijako ohrozené a „vznik vecného bremena nastal zo zákona“.

4.7 Mal za to, že pokiaľ by žalobca realizoval prevod nehnuteľností - pozemkov parcela č. CKN XXXX/XX a parcela č. M. XXXX/XX v k.ú. A., kupujúci by musel rešpektovať skutočnosť, že na tejto parcele sa nachádza inžinierska stavba vo vlastníctve žalovaného. Zmarený predaj nehnuteľnosti na parcele č. XXXX/XX o výmere 1087 m² v k.ú. A. nepreukazuje naliehavý právny záujem žalobcu.

4.8 Žalovaný mal za to, že žalobca sa vyjadruje rozporne: domáha sa určenia, že vecné bremeno nevzniklo, ale v žalobe zároveň spochybňuje vykonanie zápisu vecného bremena príslušným štátnym orgánom a požaduje od všeobecného súdu, aby vykonal dokazovanie k splneniu podmienok jeho zápisu. Žaloba nespĺňa náležitosti podľa §132 C.s.p. Z obsahu žaloby žalobcu vyplýva, že súd nemá právomoc vo veci konať, keďže všeobecný súd nie je oprávnený vykonať nápravu úkonu štátneho orgánu podľa zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností ani preskúmavať zákonnosť postupu štátneho orgánu pri vykonaní zápisu vecného bremena. Všeobecnému súdu neprináleží vykonávať dokazovanie v zmysle preukázania, či boli dané predpoklady na vykonanie záznamu, ktorým bolo evidované vecné bremeno na vyššie uvedení parcelách.

4.9 Zopakoval, že do konania boli doručené dôkazy preukazujúce vlastníctvo miestnych ciest, a to listinným dôkazom – výrezom z mapovej časti „zjednodušeného“ pasportu miestnych komunikácií Mesta Banská Bystrica z roku 1996, zobrazujúcej miestne komunikácie, ktoré sú predmetom sporu; uvedený pasport žalovaný vedie podľa §3d ods. 9 zákona č. 139/1961 Zb. Cestného zákona. Uviedol, že on

predložil súdu aj operačný plán zimnej údržby miestnych komunikácií za obdobie rokov 2017 - 2018 ako dôkaz, že žalovaný ako správca a vlastník predmetných miestnych ciest zabezpečoval údržbu miestnych ciest aj v období pred účinnosťou zákona č. 66/2009 Z.z., t.j. pred obdobím 01.07.2009. Dôkazné bremeno v preukázaní naliehavého právneho záujmu na podanej žalobe zatažuje žalobcu a uvedenú povinnosť nemožno preniesť na žalovaného.

4.10 K preukazovaniu vlastníckeho práva poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo/222/2019 zo dňa 21.10.2020. V prejednávanej veci to znamená, že ak žalobca (aj keď to nekoreluje s petitom žaloby) tvrdí, že žalovaný nenadobudol vlastnícke právo k predmetným cestám, je povinnosťou žalobcu preukázať tieto skutkové tvrdenia. Skutočnosť, že žalovaný v konaní nepredložil predmetné protokoly podľa §14 Zákona o majetku obcí, neznamená unesenie dôkazného bremena žalobcom, že vlastnícke právo k predmetným cestám má žalobca, ani nepreukázanie skutkového tvrdenia žalovaného o vlastníctve predmetných miestnych ciest žalovaným. Preukazovanie nadobudnutia vlastníckeho práva k predmetným cestám predložením protokolov ako nevyhnutná podmienka znamená popretie právnych účinkov prechodu vlastníckeho práva; protokoly neboli podmienkou nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam - miestnym cestám. Zákonné vecné bremeno je viazané na vlastnícke právo k cestám - opätovne poukázal na §3d ods. 3, ods. 5 písm. d) Cestného zákona a na §7 ods.1 písm. d) zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy s tým, že užívaním pozemkov vo vlastníctve žalobcu ani ciest na nich umiestnených nedošlo k výkonu práva v rozpore s dobrými mravmi, keďže žalovaný ich užívaním vykonával samosprávnu pôsobnosť podľa §4 ods. 3 písm. f) zákona č. 369/1990 Zb.; miestne cesty sú podľa §139a ods. 10 písm. a) Stavebného zákona verejným dopravným a technickým vybavením územia a tieto sú ako verejné dopravné vybavenie územia dopravným napojením v predmetnom území k nehnuteľnostiam iných vlastníkov.

4.11 Žalobca nepredložil nijaký dôkaz svedčiaci o jeho vlastníctve predmetných ciest na predmetných pozemkoch. Nepredložil tiež žiadny dôkaz, ktorý by svedčil o tom, že bol dobromyseľným držiteľom predmetných ciest, t.j. že ich užíval ako vlastné; naopak z obsahu žaloby vyplynulo, že žalobca mal minimálne od roku 2018 vedomosť o tom, že žalovaný má na pozemkoch umiestnené cesty v jeho vlastníctve.

4.12 Podľa §22 ods. 2 vyhlášky č. 35/1984 Zb. platnej aj v čase podpisu kúpnej zmluvy zo dňa 08.10.2008, ktorou nadobudol vlastníctvo k nehnuteľnostiam žalobca boli účelovými neverejnými komunikáciami komunikácie v objektoch (čo sa v danom prípade neuplatní) účelové cesty, ktoré za neverejné vyhlásil vtedajší miestny národný výbor (podľa §28 ods. 1 Zákona o obecnom zriadení, obec). Žalobca nepreukázal, že ku skutočnosti uvedenej podľa §22 ods. 2 vyhlášky č. 35/1984 Zb. došlo.

4.13 Žalovaný má za to, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na podaní určovacej žaloby podľa §137 písm. c) C.s.p. a samotný zápis vecného bremena nebráni žalobcovi vykonávať práva vlastníka k nehnuteľnostiam, nebráni žalobcovi predať nehnuteľnosti, keďže zo zákona má vecné bremeno povahu in rem. Nebráni mu uskutočňovať výkon podnikateľskej činnosti v rozsahu predmetu činnosti podľa obchodného registra, k sídlu žalobcu vedie miestna cesta evidovaná žalovaným v zjednodušenom pasporte miestnych komunikácií pod číslom 2.134 na pozemku žalobcu parcela č. M. XXXX/XX k.ú. A., pričom uvedená miestna cesta je podľa pasportu verejnou cestou.

4.14 Žalobca si už v minulosti mohol uplatniť nárok na primeranú náhradu za obmedzenie spôsobené vznikom zákonného vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. účinného od 01.07.2009, ktoré vzniklo na pozemkoch v jeho vlastníctve. Kúpna zmluva, na základe ktorej nadobudol právny predchodca žalobcu predmetné nehnuteľnosti, je zo dňa 08.10.2008. Žalobca si bol vedomý miestnych pomerov, že na pozemkoch sa nachádza cesta, s ktorou sa môžu spájať jeho nároky podľa zákona č. 66/2009 Z.z. Žalobca je ako právny nástupca kupujúceho vlastníkom pozemkov od vzniku žalobcu až doposiaľ; nárok na primeranú náhradu za obmedzenie spôsobené vznikom zákonného vecného bremena si v trojročnej objektívnej premlčacej dobe neuplatnil.

4.15 Na základe vyššie uvedeného navrhol, aby krajský súd rozsudok okresného súdu zmenil a žalobu zamietol.

5. Žalobca vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného (duplika) nesúhlasil s opakujúcimi sa a obdobnými tvrdeniami žalovaného uvádzanými už konaní, ale aj v odvolaní voči rozsudku, zotrval na svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného proti rozsudku zo dňa 11.05.2023. Za rozhodujúce v tomto konaní považuje skutočnosť, že nebolo zdokladované a preukázané, že predmetné cesty prešli do vlastníctva žalovaného v roku 1991 na základe zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, a tým nemohlo vzniknúť predmetné vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z.z. Žalovaný k tomu nepredložil žiadny dôkaz a dôkazy, o ktoré sa opiera, nesmerujú k objasneniu prechodu vlastníctva ciest. Rozhodnutie okresného súdu považuje za vecne správne a navrhol odvolaciemu súdu, aby ho potvrdil.

6. Ďalšie vyjadrenia vo veci podané neboli.

7. Krajský súd ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa §34 C.s.p. preskúmal vec bez potreby nariadenia odvolacieho pojednávania podľa §385 ods. 1 C.s.p. len v rozsahu odvolania podľa §375 C.s.p. z dôvodov vymedzených v odvolaní podľa §380 ods. 1 C.s.p. a rozsudok súdu prvej inštancie podľa §387 ods. 1,2 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

8. V zmysle §387 ods. 1,2 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

9. Krajský súd preskúmal odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie; pretože rozsahom a dôvodmi odvolania je viazaný, pri posudzovaní veci sa zaoberal len námietkami, uvedenými v odvolaní a procesným postupom súdu prvej inštancie, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozhodnutia z hľadiska, či v konaní došlo k vadám, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§380 ods. 2 C.s.p.). Súd prvej inštancie dospel ku správnym skutkovým zisteniam, na ktoré aplikoval správne ustanovenia právneho predpisu a súčasne vec správne právne posúdil.

10. Zákon č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 66/2009 Z.z.“) je podľa dôvodovej správy ďalšou právnou úpravou, pomocou ktorej sa má riešiť majetkovoprávne usporiadanie pozemkov. Vzhľadom na pretrvávajúci nepriaznivý stav, neexistenciu žiadneho právneho vzťahu obce (mesta, VÚC) k pozemkom pod niektorými takýmito stavbami tento zákon zaviedol vznik vecného bremena k takým k pozemkom priamo zo zákona ako nárok v prospech obce (mesta, VÚC - ďalej aj len obce „obce“). Z dôvodovej správy vyplýva, že zriadenie vecného bremena je len provizórnym, dočasným riešením na zabezpečenie činnosti samospráv. Vzťahuje sa len na pozemky zastavané stavbami neslúžiacimi na podnikanie, ktoré prešli zo štátu do vlastníctva obcí. Dôvodová správa vysvetľuje potrebu prijatia práve takéhoto predpisu. Sú v nej jasne, prehľadne a s poukazom na príslušné právne predpisy uvedené etapy delimitácie a akého majetku štátu na obce. Z dôvodovej správy vyplýva jednoznačný zámer zákonodarcu za účelom vyhnúť sa obmedzovaniu vlastníckych práv k pozemkom, u ktorých neboli splnené podmienky na vznik vecného bremena. Dôkladná vedomosť zákona, ale i jeho dôvodovej správy umožňuje správnu aplikáciu zákona. 10.1 Dňa 01.07.2009 nadobudol účinnosť §4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., upravujúci vecné bremeno k cudzím pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obcí v prospech obcí priamo zo zákona, a to bez ohľadu na to, v akom stave sa stavby k tomuto dňu nachádzali; mohlo ísť o stavby dokončené, ale aj o stavby v rôznom štádiu rozostavanosti. V prvej vete §4 ods. 1 citovaného zákona sú jasne definované podmienky, ktorých existenciou - splnením - je podmienený vznik vecného bremena aj jeho obsah. Keďže vecné bremeno vzniká v prospech obce vo verejnom záujme, druhá veta tohto ustanovenia predpokladá, že ho uplatní zákonným spôsobom, teda, že obec požiadala o zápis vecného bremena do katastra nehnuteľností len na tie pozemky, na ktorých sa nachádzajú legálne postavené, od štátu delimitáciou nadobudnuté stavby v jej vlastníctve, nevyužívané na podnikanie.

10.2 Vecné bremeno predstavuje závažný zásah do vlastníckych práv povinného z vecného bremena a pokiaľ ide o zákonné (teda nie zmluvné) vecné bremeno, musí ho strpieť aj proti svojej vôli, i keď za odplatu.

10.3 Právna úprava vychádza z prezumpcie zákonného postupu obce, a preto ponecháva tiež len na jej posúdení, na ktoré pozemky alebo ich časti požiadala o zápis vecného bremena. Neznamená to však vylúčenie zodpovednosti obce, ak by nechala zapísať vecné bremeno k takým pozemkom, ku ktorým nevzniklo. Vecné bremeno vzniknuté zo zákona č. 66/2009 Z.z. má slúžiť ako dočasné východisko - pomoc obciam v tých prípadoch, keď na ne zo štátu prešli do vlastníctva stavby postavené na cudzích pozemkoch bez akéhokoľvek právneho vzťahu k týmto pozemkom a obce k nim stále nenadobudli žiadny právny vzťah. Vecné bremeno vzniklo vo verejnom záujme a vlastník pozemku je povinný ho rešpektovať a strpieť. Uvedený citovaný zákon však nemožno aplikovať, napr. na riešenie právneho vzťahu obce zápisom vecného bremena k cudziemu pozemku pod stavbou, ktorú nenadobudla delimitáciou od štátu, ale napríklad kúpou od subjektu súkromného práva. Vecné bremeno taktiež nemožno zriadiť podľa tohto zákona napríklad ku pozemkom, ktoré si obec v rámci svojej územnoplánovacej činnosti do budúcnosti vyhládla ako vhodné pre zastavanie v rámci jej územného rozvoja. Pre takéto nové stavebné aktivity si je

potrebné najskôr vyriešiť právny vzťah k takýmto pozemkom a až potom na základe príslušných povolení začať realizovať stavby. Ak pôjde o verejnoprospešné stavby, je možné i vyvlastnenie, pokiaľ nedôjde k dohode s vlastníkom pozemku. Teda vecné bremeno zavedené zákonom č. 66/2009 Z.z má slúžiť na dočasné riešenie dôsledkov minulosti, nie na budúce nové zábery obcí v území ani na riešenie si právneho vzťahu obce k pozemku pod stavbou, ktorú obec nadobudla iným spôsobom ako delimitáciou.

10.4 Keďže vecné bremeno vzniká priamo z §4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., do katastra nehnuteľností sa zapisuje podľa §34 Katastrálneho zákona záznamom. Katastrálne orgány, t.j. katastrálne odbory príslušných okresných úradov, zapisujú toto vecné bremeno len opatrením – záznamom, teda neuskutočňujú tzv. vkladové konanie a nevydávajú rozhodnutia o povolení vkladu. Z povahy tohto vecného bremena je zrejmé, že neprichádza do úvahy vykonanie záznamu ex offo bez návrhu. Zápis tohto vecného bremena je možný len na návrh obce. V návrhu na zápis vecného bremena je potrebné uviesť náležitosti vyžadované v §42 ods. 2 Katastrálneho zákona, na ktoré ustanovenie je odkaz v §4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. s prihliadnutím, že nejde o vznik vecného bremena z právneho úkonu, ale zo zákona. V návrhu preto obec neuvádza žiadny právny úkon, aj keď ho §42 ods. 2 písm. b) Katastrálneho zákona vyžaduje, ale namiesto toho uvedie ustanovenia právneho predpisu, podľa ktorého vecné bremeno vzniklo. Uvedie tiež obsah a rozsah vecného bremena a kvôli akej konkrétnej stavbe vo vlastníctve obce, nachádzajúce sa na cudzom pozemku, vecné bremeno vzniklo. Obsah vecného bremena je stanovený priamo v §4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z, a to držba a užívanie pozemku pod stavbou vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby. Tento obsah si obec nemôže nijako pozmeňovať, nemôže žiadať o zápis iného obsahu vecného bremena. Ohľadom práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby je potrebné poukázať na to, že toto právo sa vzťahuje len na stavbu, či už dokončenú alebo rozostavanú, delimitovanú na obec zo štátu. Rozsah vecného bremena špecifikuje, či je vecným bremenom zaťažený celý pozemok alebo len jeho časť, a aká časť. Rozsah vecného bremena si musí vedieť zistiť a posúdiť sama obec a uviesť v návrhu na zápis vecného bremena. Pri zisťovaní rozsahu vecného bremena na obec vychádza zo všetkých relevantných informácií a dokladov, týkajúcich sa danej stavby, napr. z umiestnenia stavby, druhu a účelu užívania stavby, z delimitačného protokolu (t.j. protokol o odovzdaní majetku štátu do vlastníctva obce) z územného rozhodnutia, stavebného povolenia, kolaudačného rozhodnutia, projektovej dokumentácie, údajov z katastra nehnuteľností, a prípadne ďalších podkladov podľa okolností v konkrétnej veci, napr. z geometrického plánu, identifikácie parciel, územnoplánovacej dokumentácie, jednaní s vlastníkmi pozemkov a pod., ktoré si za tým účelom zabezpečia. Čím dôslednejšie obec pristupuje k príprave návrhu na zápis vecného bremena, tým je menšia pravdepodobnosť, že by dala zapísať vecné bremeno, hoci nevzniklo, alebo že by dala zapísať bremeno v inom rozsahu ako vzniklo.

10.5 Pojem pozemok pod stavbou je potrebné chápať v širšom zmysle, keďže ide o legislatívnu skratku, pod ktorou sa podľa §1 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. rozumie nielen pozemok zastavaný stavbou, ale aj prirahľá plocha, ktorá svojím umiestnením a využitím tvorí neoddeliteľný celok so stavbou. Pri posudzovaní rozsahu vecného bremena na prirahlej ploche je dôvod na obozretnosť obce, aby nedala zapísať vecné bremeno vo väčšom alebo menšom rozsahu ako vzniklo. Najmä u stavieb cestných komunikácií je typické, že sa nachádzajú len na častiach pozemkov, vedú napríklad okrajom množstva pozemkov. V návrhu na zápis vecného bremena je potrebné uviesť súpis nehnuteľností - pozemkov, ku ktorým obec žiada zapísať vecné bremeno do katastra nehnuteľností. V súpise nehnuteľností je potrebné ohľadom každého vecným bremenom zaťaženého pozemku jasne, presne a úplne uviesť, či ide o parcelu registra „C“ alebo „E“ katastra nehnuteľností, parcelné číslo, druh pozemku a jeho výmeru a údaj o rozsahu vecného bremena, či je vecným bremenom zaťažená celá parcela alebo len jej časť. Ak obec požaduje zápis vecného bremena len k časti pozemku prílohou návrhu je aj geometrický plán. Geometrický plán, ktorý si dá vyhotoviť obec, vymedzí časť parcely (diel), ktorá je zaťažená vecným bremenom. Zvyšná časť parcely zostáva nedotknutá, teda nezaťažená. Údaje v návrhu musia korešpondovať s údajmi v technickom podklade - geometrickom pláne, pretože katastrálny orgán môže zákonne zapísať len to, čo je požadované v úplnom a správnom návrhu. V opačnom prípade by nevykonal nezákonný záznam. Obec môže v jednom návrhu žiadať o zápis vecného bremena k viacerým pozemkom, pričom môže ísť o pozemky na seba nadväzujúce, napríklad pod cestnou komunikáciou, ale aj o pozemky na rôznych miestach pod rôznymi stavbami. Pri zvažovaní koľko a akých pozemkov sa uvedie do jedného návrhu je potrebné brať do úvahy aj to, že na základe jedného návrhu sa vecné bremeno ku všetkým v návrhu uvedeným pozemkom zapíše do katastra nehnuteľností len jedným opatrením – záznamom. Ak je následne zistené pochybenie ohľadom čo i len jedného pozemku, ktoré odôvodňuje zrušenie záznamu musí byť na základe príslušných právnych prostriedkov zrušený celý záznam, pretože záznam sa nedá zrušiť len v časti.

10.6 Záznam nemá konštitutívne účinky ako vklad, vykonaním záznamu sa nemenia právne vzťahy k nehnuteľnostiam. Záznamom sa zapisujú len práva, ktoré už existovali pred vykonaním záznamu, teda má tzv. „evidenčné účinky“. Záznam však má určité právne významné účinky: zápisom údajov do katastra nehnuteľností sa niektoré údaje katastra stávajú záväznými a hodnovernými (§41 ods. 1 Katastrálneho zákona) a každý je od tohto okamihu povinný používať ich pri nakladaní s nehnuteľnosťami (§71 ods. 1,2 Katastrálneho zákona). Len od momentu zápisu vecného bremena, má každý možnosť nahliadnutím do katastra nehnuteľností zistiť, že konkrétny pozemok je zaťažený vecným bremenom v prospech konkrétnej obce, pretože sa na ňom nachádza stavba v jej vlastníctve. Len od okamihu zápisu vecného bremena do katastra nehnuteľností sa nikto nemôže domáhať svojej dobromyseľnosti pri nakladaní s pozemkom, t.j. nemôže sa úspešne brániť tvrdením, že o vecnom bremene nevedel.

10.7 Neúplnosť, ani nesprávne údaje v návrhu obce nemá katastrálny orgán oprávnenie naprávať vykonaním záznamu v rozpore alebo nad rámec návrhu. Aj pochybenie obce, napríklad pokiaľ omylom uvedie iné pozemky, ako mienila, alebo ku ktorým podľa hmotného práva vecné bremeno nevzniklo katastrálny orgán neskúma, zápis vecného bremena vykoná ku všetkým v návrhu požadovaným pozemkom, pretože katastrálne orgány preskúmajú len úplnosť návrhu a jeho príloh, a súlad údajov v ňom uvedených s údajmi v katastri nehnuteľností. Ak návrh obsahuje všetky povinné náležitosti, a prílohy a údaje v ňom korešpondujú s údajmi katastri nehnuteľností, katastrálny orgán zápis vykoná. Katastrálne orgány nezodpovedajú za to, ku akým pozemkom obec požiadala zapísať vecné bremeno.

10.8 Katastrálne orgány neskúmajú, či boli splnené právnou úpravou vyžadované hmotnoprávne podmienky vzniku vecného bremena k pozemku, teda neskúmajú, o akú stavbu ide; či ide o legálnu stavbu, či ju obec nadobudla delimitáciou od štátu, či neslúži na podnikanie atď. Tieto otázky neprináleží posudzovať katastrálnym orgánom, ale len súdu.

10.9 Vlastník pozemku - povinný z vecného bremena môže namietat' nesplnenie hmotnoprávných podmienok na vznik vecného bremena len v civilnom sporovom konaní na základe tomu zodpovedajúcej žaloby. Preto je v záujme samotných obcí, aby k návrhom na zápis vecného bremena pristupovali zodpovedne.

10.10 Pokiaľ by povinný z vecného bremena mal námietky proti záznamu, rozhodoval by správny súd; inak je povinný z vecného bremena nútený domáhať sa svojho nároku v civilnom konaní, prostredníctvom civilného sporu (Vecné bremeno zriadené v prospech obce zákonom č. 66/2009 Z.z., JUDr. Jana Gallová, 01.07.2018, ROPr, Právo pre ROPO a obce v praxi).

11. Právnu úpravu vecných bremien obsahuje Občiansky zákonník v §151n ods. 1,2 a §151o s tým, že vecné bremená sa vyznačujú tým, že spočívajú v obmedzení vlastníka nehnuteľnosti buď na prospešnejšie využívanie nehnuteľnosti, alebo prospešnejšie využívanie nehnuteľnosti iného konkrétneho vlastníka, alebo na prospech určitej konkrétnej fyzickej či právnickej osoby. Toto obmedzenie je vždy spojené so zaťaženou nehnuteľnosťou (obmedzenie vlastníka v prospech panujúcej nehnuteľnosti).

12. Z obsahu spisu v prejednávanej veci je zistiteľné, že ZVT, a.s., Zvolenská cesta 14, Banská Bystrica, neskôr ZVT, a.s. „v konkurze“, bol pôvodným vlastníkom nehnuteľností, zapísaných na LV č. XXXX, okrem iných aj na parcele číslo XXXX/XX zastavané plochy a nádvoría a parcele číslo XXXX/XX zastavané plochy a nádvoría (podľa poznámok predstavujú prístupovú cestu v areáli Závodu výpočtovej techniky Banská Bystrica na Zvolenskej ceste 14 (viď č.l. 171 a č.l. 173 spisu).

12.1 Žalobca ako právny nástupca spoločnosti JOZEF MURGAŠ ELETRONICS, a.s., Zvolenská cesta 14, 974 05 Banská Bystrica, IČO: 36 029 203 na základe kúpnej zmluvy zo dňa 08.10.2008 od predávajúceho Mgr. Petra Noska, správcu konkurznej podstaty ZVT a.s. „v konkurze“, Zvolenská cesta 14, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 31 562 680 kúpil nehnuteľnosti, nachádzajúce sa v katastrálnom území A., vedené na Správe katastra Banská Bystrica na LV č. XXXX, medzi inými aj na parcele č. I. XXXX/XX zastavané plochy a nádvoría o výmere 1087 m² a na parcele č. I. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoría o výmere 1980 m². Uvedená kúpna zmluva bola zavkladovaná katastrálnym úradom pod číslom V 6722/2008.

12.2 Na uvedených nehnuteľnostiach žalovaný požiadal o vykonanie záznamu v katastri nehnuteľností pod číslom 4280/2015 o vzniku vecného bremena zo dňa 22.09.2015 podľa §4 zákona č. 66/2009 Z.z. Na predmetných pozemkoch žalobcu sú komunikácie, o ktorých žalovaný tvrdí, že ich nadobudol do svojho vlastníctva na základe zákona č. 138/1991 Z.z. o majetku obcí.

12.3 Žalobca mal za to, že žalovaný eviduje predmetné komunikácie vo svojom majetku ako miestne komunikácie vo svojom vlastníctve neoprávnene, a teda ich eviduje mimo zákona o majetku obcí.

12.4 Podľa žalovaného predmetné komunikácie nadobudol v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí delimitáciou majetku štátu a je nielen vlastníkom ale i správcom stavieb - miestnych komunikácií, ktoré nadobudol dňom 01.05.1991 prechodom vlastníckeho práva z majetku Slovenskej republiky do majetku obce priamo zo zákona. Na nadobudnutie vlastníckeho práva sa nevzťahuje žiadna zákonná podmienka, ukladajúca odovzdávajúcemu štátu a nadobúdateľovi uskutočnenie akéhokoľvek právneho úkonu, majúceho z hľadiska nadobudnutia vlastníckeho práva v prospech žalovaného konštitutívne účinky. Ustanovenie §14 zákona č. 138/1991 Zb. uvádza, že je potrebné spísať písomné protokoly o prechode vlastníctva, ale s ich prípadnou absenciou nespája nezákonnosť nadobudnutia majetku obcou v zmysle §2 tohto zákona. Dňom 01.07.2009 podľa §1 ods. 1 a §4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. účinného od 01.07.2009 vzniklo ex lege vo verejnom záujme k pozemkom vo vlastníctve žalobcu nachádzajúcich sa pod miestnymi komunikáciami v prospech žalovaného ako vlastníka miestnych komunikácií právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Zákonné vecné bremeno na pozemkoch vo vlastníctve žalobcu zapísal v prospech žalovaného Okresný úrad Banská Bystrica, odbor katastrálny záznamom. Záznam plní len evidenčnú funkciu, nemá vplyv na vznik, zmenu ani zánik práv k nehnuteľnostiam, pričom táto forma zápisu deklaruje už existujúci stav a nekonštituuje nový právny stav.

12.5 Okresný súd rozhodol dňa 02.05.2019 rozsudkom č.k. 63Cb/135/2018-69, ktorým žalobu zamietol. Na odvolanie žalobcu krajský súd uznesením č.k. 11Co/156/2019-114 zo dňa 20.08.2020 rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Po vrátení veci okresný súd rozhodol aktuálne odvolaním napadnutým rozsudkom dňa 23.02.2023 tak, že žalobe vyhovel a konanie o neoprávnenom zapísaní vecného bremena v prospech žalovaného v katastri nehnuteľnosti zastavil.

12.5 Rozsudok napadol odvolaním žalovaný z dôvodov podľa §365 ods. 1 písm. f), h) a b) C.s.p.

13. Žalovaný nesprávne právne posúdenie súdu videl v tom, že okresný súd pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu na zistený skutkový stav aplikoval síce správnu právnu normu, ale jej obsah interpretoval nesprávne.

13.1 Táto námietka žalovaného nie je dôvodná.

13.2 Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp.zn. II. ÚS 482/2021 z 01.06.2022 konštatoval, že pri posudzovaní naliehavého právneho záujmu súdy skúmajú to, či žalobca určovací rozsudok skutočne potrebuje a či tento určovací rozsudok je spôsobilý odstrániť stav právnej neistoty žalobcu. Účelom naliehavého právneho záujmu je pripustiť vecné prejednanie len takých určovacích žalôb, ktoré majú pre žalobcov význam, čím sa sleduje to, aby bola súdna ochrana poskytovaná rozumne. Z odôvodnenia rozhodnutia, ktorým bola zamietnutá určovacia žaloba z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu musí vyplývať, ktorý iný spôsob súdnej ochrany súd uprednostňuje pred určovacou žalobou a z akého dôvodu. Inak je neprejednanie určovacej žaloby nedostatočne odôvodnené.

13.3 Ústavný súd ďalej uvádza, že: „Najvyšší súd sa pri posudzovaní dostatočnosti odôvodnenia rozsudku krajského súdu nevysporiadal s inými rozhodnutiami najvyššieho súdu (napr. 5Cdo/57/2019, 2Cdo/100/2018, 4Cdo/3/2019, 4Cdo/125/2019, 4Cdo/120/2019, 1Obdo/7/2018), ktoré nezužujú pojem procesný postup len na proces pred vydaním meritórneho rozhodnutia a podľa ktorých je súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov žalobcu prednesené na súde prvej inštancie i v podanom odvolaní podľa §387 ods. 3 C.s.p. Podľa týchto rozhodnutí nerešpektovanie tohto kogentného ustanovenia nesporne zakladá prípustnosť i dôvodnosť dovolania v zmysle §420 písm. f) C.s.p.“.

13.4 Aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp.zn. 5Cdo/31/2011 zo 06.12.2012 uviedol, že právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle §80 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej v texte aj len „O.s.p.“), musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým (viď R 17/1972). Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov; ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná (prípadne) i iná žaloba (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 40/1996). Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva zaťažuje toho, kto sa tohto určenia

domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci vedúce k sporu medzi účastníkmi a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši (odstraňuje neistotu vzťahu účastníkov konania alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie).

14. Ustanovenie §137 písm. c) C.s.p. hovorí o podstate určovacej žaloby, ktorou je domáhanie sa buď určenia toho, že právo existuje (pozitívna určovacia žaloba) alebo naopak určenia toho, že právo neexistuje (negatívna určovacia žaloba). Špecifikum takejto žaloby je, že ju môže podať každý, kto má naliehavý právny záujem na takomto určení to znamená, že aj ten, komu v žalobe tvrdené právo nepatrí. 14.1 Z uvedeného vyplýva, že v prejednávanej veci žalobca preukázal naliehavý právny záujem tak, ako to krajský súd uviedol už v zrušujúcom uznesení, v ktorom však nevyslovil záväzný právny názor, ktorým by bol okresný súd viazaný, pretože zo spisu tieto skutočnosti bezpečne nevyplývali; uviedol len, že sa javí, že naliehavý právny záujem vo veci v zmysle §137 písm. c) C.s.p. je daný, ku čomu v konečnom dôsledku okresný súd po zrušení a vrátení veci po zabezpečení listinných dokladov a právnom zhodnotení veci zaujal pozitívne stanovisko o existencii naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe, že zákonné vecné bremeno viaznuce na pozemkoch žalobcu nevzniklo. Následne okresný súd správne vykonával ďalšie dokazovanie, pretože považoval túto procesnú podmienku existencie naliehavého právneho záujmu za splnenú a danú.

15. Nepreukázané a v rovine tvrdení zostalo aj opakované zdôrazňovanie žalovaného v odvolaní, že vecné bremeno vzniklo zo zákona a nie je povinný preukazovať skutočnosti o nadobudnutí svojho vlastníctva. V tomto smere krajský súd poukazuje na zjavné nepochopenie právnej problematiky žalovaným; žalobca i okresný súd jednoznačne poukazovali na skutočnosť, že žalovaný delimitáciou nenadobudol predmetné pozemné komunikácie do vlastníctva, pretože ich prechod nijako nepreukázal. Ani krajský súd nepochybuje o zákonom prechode vlastníctva štátu na obce v zmysle zákona o majetku obcí č. 138/1991 Zb. Zdôrazňuje však, že bolo povinnosťou zúčastnených strán (§14 citovaného zákona) vyhotoviť súpis uvedeného majetku, ktorý z majetku štátu prechádzal do majetku obcí, čím vznikne transparentné stotožnenie konkrétneho majetku, ktorý obec preberá do svojho vlastníctva. Tieto skutočnosti žalovaný nepreukázal. To, že podal návrh na zápis vecného bremena katastrálnemu úradu, ktorý záznamom vecné bremeno aj zapísal, neznamená, že preukázal svoje vlastnícke právo, pretože katastrálny úrad ako správny orgán nemá zákonnú povinnosť preskúmať správnosť návrhov na vykonanie záznamu, kontroluje len formálne náležitosti, ako to už vysvetlil krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku vyššie. Z uvedeného dôvodu, pokiaľ správa katastra vykonala záznam na návrh obce, ktorý nebol v súlade so zákonom, a na nehnuteľnostiach žalobcu bolo takto vpísané vecné bremeno, nemal žalobca inú možnosť než domáhať sa rozhodnutia všeobecného súdu v civilnej žalobe a z uvedeného dôvodu mal aj naliehavý právny záujem na uvedenom určení v zmysle petitu jeho žaloby, ako o ňom rozhodoval súd prvej inštancie. Námietka žalovaného, že právomoc všeobecného súdu v takýchto sporoch nie je daná, je nedôvodná, správny súd rozhoduje v zmysle Správneho súdneho poriadku o pochybení správneho orgánu, čo nie je v danom prípade splnené, pretože správny orgán nepochybil.

16. Týmto odpovedá krajský súd aj na odvolaciu námietku žalovaného o nedostatku právomoci všeobecného súdu rozhodovať o žalobe žalobcu v znení petitu, ako to urobil okresný súd.

17. Odvolacie námietky žalovaného smerujúce voči rozhodnutiu krajského súdu, ktorým zrušil v poradí prvý rozsudok okresného súdu, ktoré predstavujú značnú časť odvolania, odvolací súd nepreskúmal, pretože uvedené námietky môžu byť len predmetom preskúmania vyššou súdnou inštanciou, ktorou by v prejednanom prípade mohol byť dovolací súd. Žalovaný uvedené rozhodnutie nenapadol dovolaním, jeho námietky v tomto smere krajský súd považoval za irelevantné.

17.1 Keďže rozhodnutie odvolacieho súdu má vždy byť inštruktážnym, krajský súd považuje za potrebné uviesť, že pokiaľ žalobca podal (pôvodne) odvolanie z dôvodu §365 ods. 1 písm. e),f) a h) C.s.p. a krajský súd rozhodoval podľa §389 ods.1 písm. b),c) C.s.p., nešlo o procesné pochybenie, ako sa domnieva žalovaný v aktuálne podanom odvolaní.

17.2 V ustanovení §365 C.s.p. sú taxatívne uvedené odvolacie dôvody, ktorými má možnosť odvolateľ napadnúť prvoinštančné rozhodnutie, a to zo stránky skutkovej aj právnej, dôvodmi odvolania môžu byť vady konania, ako aj vady rozhodnutia. Podľa Civilného sporového poriadku možno odvolanie odôvodniť tým, že neboli splnené procesné podmienky, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu

práva na spravodlivý proces, že rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, že zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

17.3 Zrušenie rozhodnutia odvolacím súdom prichádza do úvahy len z v §389 C.s.p. taxatívne vymedzených dôvodov, ktorými sú nesplnenie procesných podmienok, nesprávny procesný postup súdu, ktorým znemožnil strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nie je možné napraviť v konaní pred odvolacím súdom, ak súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom a ak nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli alebo také dôvody neexistovali. Okrem týchto taxatívne vymedzených dôvodov nie je možné, aby odvolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie.

17.4 Námietky žalovaného o dostatočnom odôvodnení prvého rozsudku okresného súdu ohľadom nedostatku naliehavého právneho záujmu zodpovedal odvolací súd vyššie v časti venovanej rozboru nálezu ústavného súdu a v bode 17 tohto odôvodnenia.

18. Námietky žalovaného ohľadom možnosti žalobcu žiadať náhradu za zriadené vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z. sú v kontexte predmetu prejednávanej veci bezpredmetné.

19. Odvolacie námietky, že predmetom kúpnej zmluvy medzi predávajúcim správcom konkurznej podstaty úpadcu ZVT, a.s. a právnym predchodcom žalobcu neboli definované komunikácie tiež neobstoja. Kúpna zmluva bola uzatváraná v roku 2008, jej predmetom boli v prevažnej väčšine spevnené plochy a nádvorcia, ktoré podľa katastrálnej mapy predstavujú prístupové a príjazdové cesty v rámci areálu bývalého podniku Závody výpočtovej techniky (ZVT) a predtým jeho predchodca TESLA; zo Zápisu o odovzdaní a prevzatí dokončených stavieb alebo ich ucelených častí zo dňa 14.07.1978 vyplýva, že investor TESLA Banská Bystrica n.p. prebral do svojej správy prístupové cesty a chodníky – východ a to od štátnej cesty 66 až po hlavnú vrátnicu (č.l.155-156).

19.1 Z predložených pôvodných listov vlastníctva vyplýva, že žalobca (jeho právny predchodca) kúpil časť nehnuteľností v areáli ZVT a.s., zapísané na LV č. XXXX, vymedzených v kúpnej zmluve, pričom žalobca tvrdil, a žalovaný nespochybnil, že ZVT a.s. Banská Bystrica, Zvolenská cesta č. 14, bol nástupcom ZVT, n.p. Banská Bystrica vo vlastníctve československého štátu, čo znamená, že majetok štátu v správe tohto národného podniku prešiel do majetku akciovkej spoločnosti ZVT, ktorá následne po vyhlásení konkurzu bola rozpredaná medzi iným aj právnemu predchodcovi žalobcu. Medzi majetkovou podstatou vo vlastníctve žalobcu sú aj nehnuteľnosti na parc. č. XXXX/XX E. XXXX/XX, ktoré podľa vykonaného dokazovania predstavujú príjazdové cesty v rámci areálu ZVT.

19.2 Podmienky prevodu majetku štátu na iné osoby upravoval zákon č. 92/1991 Zb.; celý majetok štátu, s ktorým hospodáril ZVT, n.p., sa stal majetkom ZVT, a.s., vznikutej 01.05.1992, zapísanej v Obchodnom registri Okresného súdu Banská Bystrica v oddieli: Sa, vložka č. 92/S, a následne majetkom ZVT, a.s. (do 09.08.2007) a ZVT, a.s. „v konkurze“ (do 05.11.2019). K zápisu vlastníctva na akciovú spoločnosť ZVT a.s. došlo a Správa katastra vystavila LV č. XXXX, kde bol zapísaný všetok nehnuteľný majetok v súlade s v tom čase platným katastrálnym zákonom a vykonávacou vyhláškou (č. 265/1992 Zb. o zápisoch vlastníckych a iných vecných práv k nehnuteľnostiam, §2 ods. 4, §4 zákona č. 266/1992 Zb. o katastri nehnuteľností v Slovenskej republike); išlo o majetok z LV č. XXX, ako to vyplýva z výpisu z evidencie nehnuteľností č. XXX pre obec Kráľová okres Banská Bystrica (viď č.l. 168).

19.3 Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 27 - 24 K 341/97 zo dňa 08.07.1998, právoplatné a vykonateľné 03.05.2007, bol vyhlásený konkurz na majetok ZVT a.s. Následne bola speňažovaná majetková podstata úpadcu ZVT a.s. v súlade s §27 ods. 1,2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní za použitia §70b ods. 1 tohto zákona.

19.4 Žalovaný netvrdil a ani nepreukazoval, že by spochybňoval zaradenie cesty, o ktorej tvrdí, že je miestnou komunikáciou do súpisu majetkovej podstaty, ani nepodával žalobu proti správcovi na konkurznom súde v zmysle §19 ods. 1,2 zákona č. 328/1991 Zb. Následne na základe kúpnej zmluvy č. V 6722/2008 zo dňa 08.10.2008 prešlo vlastníctvo k predmetným komunikáciám spolu s pozemkom na právneho predchodcu žalobcu.

19.5 Hoci žalovaný tvrdil, že v kúpnej zmluve okrem stavieb TRAFU súp. č. 13386 a VZORKOVŇA bez súp. č. žiadne iné stavby uvedené nie sú, nepreukazuje to skutočnosť, že predmetom kúpnej zmluvy neboli aj pozemné komunikácie.

19.5 Žalobca poukazoval na to, že existenciu cesty ako inžinierskej stavby pri kúpnej zmluve ani následne žalovaný nespochybňoval a prvýkrát sa žalobca o tejto skutočnosti dozvedel až z výpisu z LV, keď zistil, že na svojich nehnuteľnostiach má zriadené vecné bremeno a to v čase, keď mal záujem predmetné nehnuteľnosti predať Slovenskej pošte a.s., ktorá kúpna zmluva sa nezrealizovala práve v dôsledku zriadenia zápisu vecného bremena žalovaným na pozemkoch vo vlastníctve žalobcu. Žalovaný v spore spochybňoval vlastnícke právo žalobcu ku komunikáciám s tým, že ide o miestne komunikácie, ktoré sú zapísané v pasporte miestnych komunikácií, vedených v dopravnom genereli žalovaného, a že konanie, ktorým sa žalobca snaží obmedzovať verejnosť s užívaním miestnej komunikácie, nie je v súlade s dobrými mravmi a s verejným záujmom. Poukazoval na to, že správa miestnych komunikácií patrí medzi veci územnej samosprávy.

19.5.1 K tomuto krajský súd uvádza nasledovné:

ako už vyplývalo z odôvodnenia vyššie, podľa cestného zákona miestnymi komunikáciami sú všeobecne prístupné a užívané ulice, cesty a priestranstvá, ktoré slúžia miestnej doprave a sú zaradené do siete miestnych komunikácií. Siete miestnych komunikácií sa budujú a udržiavajú v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou tak, aby uľahčovali osídlenie a vyhovovali potrebám miestnej dopravy, prípadne poľnohospodárskej výroby, a ak to vyžadujú všeobecné záujmy, aj potrebám diaľkovej dopravy a potrebám obrany štátu. Účelové komunikácie slúžia spojeniu jednotlivých výrobných závodov alebo jednotlivých objektov a nehnuteľností s ostatnými pozemnými komunikáciami alebo komunikačným účelom v uzavretých priestoroch alebo objektoch. Pozemnú komunikáciu tvorí cestné teleso a jej súčasti. Cestné teleso je ohraničené vonkajšími hranami priekop, rigolov, násypov a zárezov svahov, zárubňových a obkladových múrov, pätou, oporných múrov a pri miestnych komunikáciách pol metra za zvýšenými obrubami chodníkov alebo zelených pásov. Plán rozvoja diaľnic a ciest vo vlastníctve štátu zabezpečuje Ministerstvo dopravy pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky, pričom plánovanie, prípravu a výstavbu ciest vo vlastníctve obcí a miestnych komunikácií zabezpečujú obce; pri účelových komunikáciách ich zabezpečujú vlastníci a iné oprávnené osoby. Navrhovanie pozemných komunikácií sa vykonáva podľa platných slovenských technických noriem, technických predpisov, a objektívne zistených výsledkov výskumu a vývoja pre cestnú infraštruktúru. Miestnu štátnu správu vo veciach miestnych komunikácií a účelových komunikácií vykonávajú obce, ako prenesený výkon štátnej správy. Miestne komunikácie sú vo vlastníctve obcí, účelové komunikácie sú vo vlastníctve štátu alebo iných právnických osôb alebo fyzických osôb, pričom správu pozemných komunikácií vykonávajú, ak ide o miestne komunikácie a účelové komunikácie vo vlastníctve obce, obec, prípadne právnické osoby nimi na tento účel založené alebo zriadené. Vlastníci a správcovia pozemných komunikácií sú povinní pozemné komunikácie udržiavať v stave zodpovedajúcom účelu, na ktorý sú určené.

19.5.2 Na začatie stavby miestnej komunikácie a na ich zmeny je potrebné stavebné povolenie, ktoré vydáva špeciálny stavebný úrad podľa osobitných predpisov (§16 cit. zákona s odkazom na §120 zákona č. 50/1976 Zb. Stavebného zákona).

19.5.3 Miestne alebo účelové komunikácie alebo ich časti sa zaradia do cestnej siete, ak sú potrebné na účelné usporiadanie tejto siete, najmä na dosiahnutie jej súvislosti alebo na pripojenie obce na cestnú sieť. Rozhodnutie vydáva Ministerstvo dopravy a spojov po prejednaní s dotknutými národnými výbormi všetkých stupňov, prípadne s doterajším vlastníkom (užívateľom komunikácie).

19.5.4 V minulosti predpokladom prehlásenia cesty za obecnú verejnú cestu bolo výslovné alebo konkludentné venovanie vlastníkom pozemku a prijatie tohto venovania obcou, ako aj trvalé užívanie cesty a naliehavá komunikačná potreba.

20. Podľa názoru krajského súdu žalovaný nepreukázal, že by komunikácia, na ktorej požiadal o vpísanie vecného bremena v zmysle zákona č. 66/2009 Zb., bola nejakým rozhodnutím zaradená do siete miestnych komunikácií, že bolo určené, že je to miestna alebo účelová komunikácia. Uvedená pozemná komunikácia bola zapísaná na LV č. XXX, ako o tom svedčí výpis z evidencie nehnuteľností z evidenčného listu č. 262, pre vlastníctvo Československého štátu - Závody výpočtovej techniky, n.p. Banská Bystrica, a následne na LV č. XXXX vo vlastníctve Závody výpočtovej techniky Banská Bystrica, ako to vyplýva z výpisu z evidencie nehnuteľností z evidenčného listu č. 1662, potvrdené Strediskom geodézie, Krajská správa geodézie a kartografie v Banskej Bystrici zo dňa 23.09.1992. Ak do účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. nie je rozhodnutie o tom, že by komunikácie boli zaradené do siete miestnych komunikácií, potom, ak v roku 1991 neboli miestnymi komunikáciami, tieto nemohli zo zákona prejsť do vlastníctva obcí, keďže účelové cesty neboli podľa zákona predmetom prechodu. Aj následné zaradenie

predmetných ciest po roku 1996 by bolo bezdôvodné, keďže sa tak mohlo stať iba vtedy, ak by tieto cesty boli vo vlastníctve žalovaného.

20.1 Žalovaný svoje vyjadrenia opieral predovšetkým o zákon č. 135/1961 Zb., podľa ktorého sú miestne komunikácie vo vlastníctve obcí. Samotným zákonom nevzniká vlastnícke právo ku komunikáciám. V spore nebolo preukázané, že by akýkoľvek orgán (miestny národný výbor, obec, Ministerstvo dopravy pôšt a telekomunikácií) rozhodol, že predmetná komunikácia je komunikáciou miestnou. Z tohto zákona nemožno odvodzovať vlastníctvo komunikácie; v prípade, že by Okresný úrad Banská Bystrica, Doprava a pozemné komunikácie (prípadne jeho predchodca Obvodný úrad - odbor dopravy a pozemných komunikácií v Banskej Bystrici) bol požiadal Ministerstvo dopravy pôšt a telekomunikácií o zaradenie komunikácie do siete miestnych komunikácií a preukázal by svoje vlastníctvo k nej, ministerstvo by rozhodlo o zaradení predmetnej komunikácie do siete miestnych komunikácií.

21. Krajský súd nemohol akceptovať tvrdenie žalovaného, že v kúpnej zmluve nie je uvedená stavba - pozemná komunikácia, len stavba „TRAFO“ a „VZORKOVŇA“ a teda spochybnil, že žalobca nadobudol vlastníctvo aj k tomuto cestnému telesu. Podľa názoru odvolacieho súdu nebolo možné posudzovať v predmetnom konaní platnosť kúpnej zmluvy, spochybňovanej v časti predaja cestného telesa.

22. Z obsahu spisu nevyplýva, prečo žalovaný až v roku 2015 zapísal záznamom vecné bremeno k predmetnej pozemnej komunikácii, ku ktorej tvrdí, že je zaradená do passportu miestnych komunikácií a udržiava ju podľa operačného plánu; žalobca spochybnil aj vykonávanie údržby miestnej komunikácie fotodokumentáciou, založenou v spise.

22.1 Za preukázanie vlastníctva ku komunikácii ani odvolací súd v zhode s okresným súdom nepovažoval Zjednodušený pasport miestnych komunikácií mesta Banská Bystrica, vypracovaný autorizovaným stavebným inžinierom K. L. B. v roku 1996, pretože z tohto dokumentu tak, ako bol predložený do súdneho spisu (č.l.223-292pv), nevyplýval dôvod ani účel jeho vypracovania. Rovnako ani následne predložený Operačný plán zimnej údržby miestnych komunikácií a chodníkov na území Mesta Banská Bystrica na obdobie zimy 2017 - 2018 (č.l. 188 až 212) nie je dokladom, preukazujúcim vlastníctvo obce k sporným komunikáciám.

22.2 A napokon, žalovaný, ktorý sa v konaní považoval za vlastníka stavby, nepreukázal a skutkovými tvrdeniami ani listinnými dôkazmi nezdokladoval, ktorý majetok Slovenskej republiky a v akom rozsahu prešiel podľa §2 ods. 1 zákona č.138/1991 Zb. do vlastníctva obce, nepredložil v súlade s §14 zákona č. 138/1991 Zb. vyhotovené písomné protokoly medzi odovzdávajúcimi a nadobúdajúcimi právnickými osobami, preto správne vyhodnotil súd prvej inštancie túto skutočnosť ako okolnosť, vzbudzujúcu pochybnosti o tom, či išlo o majetok, ktorý podľa §2 ods. 1 zákona č. 139/1991 Zb. prešiel z majetku štátu do majetku obce, najmä, ak žalobca tvrdil a preukázal – a žalovaný nijako nepoprel, že príjazdová cesta do pôvodného areálu TESLY resp. ZVT z opačnej strany od Sládkovičovej ulice nie je zaťažená vecným bremenom a túto žalovaný nepovažuje za miestnu komunikáciu, hoci vznikla v rovnakom právnom režime ako komunikácia, na ktorej zapísal zákonné vecné bremeno a ktorá je predmetom tohto sporu.

23. Zhrnúc vyššie uvedené krajský súd potom, čo ďalšie odvolacie dôvody z odvolania žalovaného neidentifikoval uzatvára, že okresný súd vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, všetky dôkazy našli adekvátnu odozvu vo vypracovanom odôvodnení jeho rozsudku, boli zodpovedané všetky potrebné námietky v rámci prvoinštančného konania, ale i tie, ktoré žalovaný uviedol vo svojom odvolaní; okresný súd rozhodol správne a rozsudok odôvodnil dostatočne, výstižne a zrozumiteľne, v súlade so zákonnými požiadavkami (§220 C.s.p.).

23.1 Vychádzajúc zo spisového materiálu so zameraním na odvolacie dôvody žalovaného krajský súd dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle §387 ods. 1,2 C.s.p. potvrdil v celom rozsahu, a to aj vo výroku o trovách konania, osobitne odvolaním nenapadnutým.

24. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa §396 ods. 1 C.s.p. v spojení s §255 ods. 1 C.s.p. Podľa pomeru úspechu strán sporu v odvolacom konaní má žalobca nárok voči žalovanému na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, a preto mu krajský súd tento nárok priznal v rozsahu 100%, ktoré mu žalovaný bude povinný zaplatiť v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o ich výške.

25. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C.s.p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 C.s.p.)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C.s.p.).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C.s.p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa predchádzajúceho odseku neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 C.s.p. a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.